

29
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. (685)
3 IULIE 1968

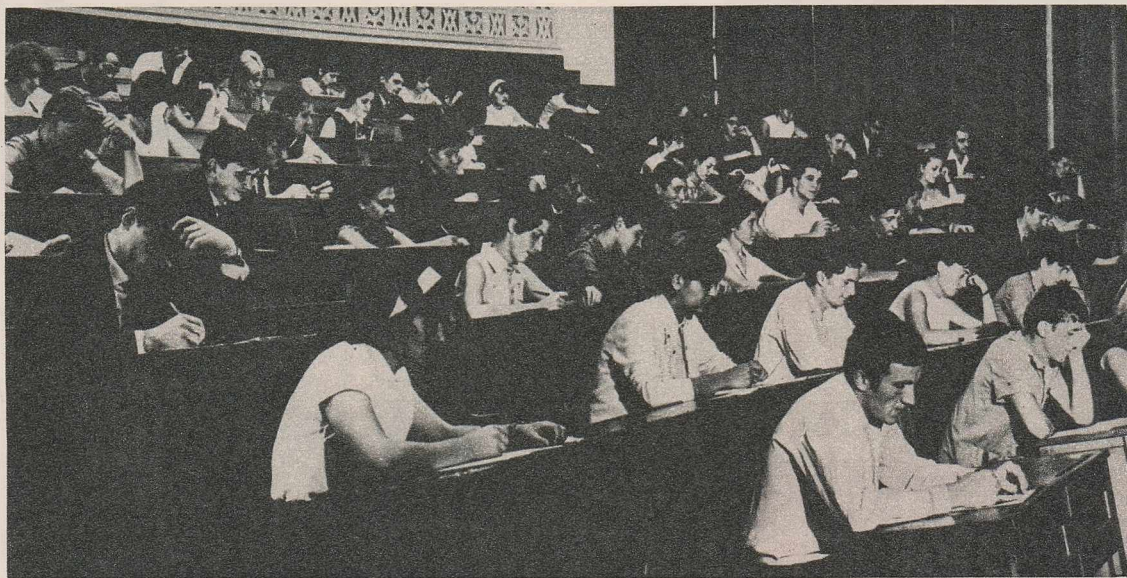

Prezentarea
artistică:
Vlad
MUSATESCU

COPERTA NOASTRĂ
Fata cu părul bălai

FLACĂRA. Redacția: București, Piața
Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12,
Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TI-
PARUL executat la Combinatul poligrafic
«Casa Științei».

Săptămîna examenelor de admitere și a emoțiilor, surprinsă
fotografic la Institutul agronomic «N. Bălcescu» din București.

CIK DAMADIAN

RESPONSABILUL — ați cerut socoteala?
CLIENTUL — nu vă deranjați, o face dl. judecător!

REPORTERUL

PE TEREN:

Bazil DUNĂREANU

2 X ORADEA

Mă aflu la Oradea pentru un reportaj «baroc», după chipul și asemănarea orașului. Iată însă că o discuție purtată cu inginerul șef al uzinei de mașini-unelte «Înfrățirea», Emil Margineanu, mi-a «deturnat» intențiile. Voi scrie despre oameni care știu să gîndească, să lucreze eficient, fără vorbărie inutilă. Mi-a dat un exemplu: tehnicianul Iosif Nemecek. Omul a construit o mașină extrem de interesantă și utilă, denumită prozaic «mașină de călit superficial roți dințate». Vechiul dispozitiv era rudimentar și obliga la călirea anevoioasă și neeconomicoasă a roților dințate într-o baie de ulei, o călire cu aproximație. La mașina lui Nemecek toate mișcările sînt comandate hidraulic printr-un program fix. Deci, automatizare fără «aproximație», fără rebuturi și fără omul care «vîna» meșteșugărește piesele scaldate în ulei. Și rezultatele nu sînt de loc minore.

Am înțeles: gîndirea nu e pentru Nemecek doar un substantiv, ci rostul său adevărat în uzina în care muncește. Acum, el investește inteligență într-o mașină de îndoit tablă, care va reduce considerabil efortul fizic al omului.

Altă inovație, la fel de prozaic denumită «capete de găurit multi-axe» economisește timpul de lucru și asigură precizia reperelor respective.

**

Fabrica de piele și încălțăminte «Crișana» s-a extins, s-a extins din toate punctele de vedere, dar fără un metru în plus, ne asigură directorul ei, ing. Orest Straciuc. Iată cum. Sarcinile pe care și le-a asumat fabrica erau foarte mari, iar capacitatea de producție — foarte mică. Împreună cu arh. Vladimir Ionescu de la D.S.A.P.C.-«Crișana» a efectuat un studiu și apoi un plan de sistematizare. Rezultatul: capacitatea de producție a crescut cu 50%. În loc de două benzi de producție, funcționează acum trei benzi; în loc de 3 000 de pantofi pe zi, se produc azi 5 200. «Noile» construcții nu reprezintă altceva decît... re-amenajarea, redistribuirea și modernizarea unor clădiri impropriu folosite — totul pe același perimetru.

Se poate deci și așa, dacă oamenii știu și vor să gîndească.

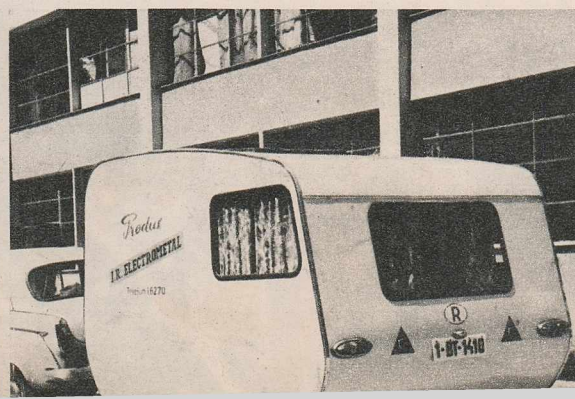
INSTANTANEE

DUMINICĂ — e cald, e foarte cald, și singura salvare rămîne, în ultimă instanță, în ciuda îngheșuiei, ștrandul.

(fotografii de: Elena Ghera, Maria Postelnicu, Mihai Alexe, Ion Dumitru, Petre Dumitrescu, A. Rosenthal și S. Steiner).

LUNI «Cu domiciliul după mine...» Este o variantă practică a cîntecului știut. În fotografie: plecarea în prima cursă a rulotei tip «Elmet» major, realizată pentru autoturști de către întreprinderea «Electrometal»-Timișoara. În interiorul rulotei te simți ca acasă. Este înzestrată cu mobilier de dormit pentru patru persoane; ziua, patul se poate transforma în banchetă și masă.

MARTI În numărul din 6 aprilie a.c., revista noastră și anunța cititorii că Touring Club de France a instituit pentru elevi un concurs intitulat: «Bonjour Roumanie!» Concurșul s-a încheiat, cîștigătorii au fost desemnați și, iată-i la aeroport după o călătorie cu avionul salutînd aievea: «Bonjour Roumanie!»

**PREȘEDINTELE
REPUBLICII
TUNISIENE
HABIB
BOURGUIBA,
ÎN ROMÂNIA**

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Tunisiene, Habib Bourguiba, a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

În fotografie, cei doi președinți salută mulțimea care îi aclamă pe aeroportul Băneasa.

Ing. VASILE IORDĂCHESCU — secretar general al «Automobil club român»-București:

— În săptămîna care s-a scurs: 1) au luat startul în două excursii (Austria și Cehoslovacia) peste 100 de persoane; 2) s-a definitivat proiectul desfășurării Congresului mondial «Timp liber și turism», care va avea loc la București.

AUREL STOICA — director al I.C.S. textile-in-călțăminte-Constanța:

— În ultima săptămîna am primit de la furnizori 13 sortimente în 70 310 bucăți. Printre care: costume de baie de import, pălării de damă și bărbătești, poșete, sandale de plajă, sacoșe etc.

— Ce n-ați primit?

— 19 700 pălării de paie și 350 poșete (cooperativa «Meseriașul»-Gherla), 990 pălării de paie și 110 poșete (cooperativa «Prestarea»-Sighișoara) și 5 000 perechi sandale de plajă (Combinatul de cauciuc-Jilava). De asemenea, cooperativa «Sporul» din București nu ne-a trimis încă sortimentele pe care le așteptăm — 500 cămăși bărbătești și diferite compleuri.

ȘTEFAN TOTH — director general adjunct al Agenției centrale O.N.T.:

— În această săptămîna, la toate agențiile și filialele noastre din țară se primesc înscrieri pentru excursii peste graniță, care se vor efectua în trimestrele II și III în: U.R.S.S., Bulgaria, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria. După preferință — cu autoșarul, trenul sau avionul.

ȘERBAN RĂDULESCU — director la I.E.S. «Zarea»:

— O întrebare: cum luptați cu căldurile?

— Și un răspuns: am lansat în această săptămîna pe piață 840 000 sticle de răcoritoare (sucuri naturale de vișine, iămie, portocale și grepfrut, dintre care, pentru București, 770 000.

— Noutăți?

— Din peste 100 de determinări, ne-am oprit la două noi sortimente de coniac, superioare «Milcovului», de o factură, aș spune, franțuzească. În curînd veți putea gusta.

GH. MĂRINCEANU — director al fabricii «Clujeana»:

— Ultima noastră noutate se numește «serviciu de cecetare». Obiectiv principal: valorificarea intensivă a pieilor. Rezultate? S-au obținut unele sortimente superioare din părți de piei inferior valorificate pînă acum. De pildă, din poalele și gaturile bovinelor grele se obține o piele de loc fină; acum, prin noi procedee, se obțin piei subțiri, calitativ superioare.

— În altă ordine de idei?

— S-a ajuns la concluzii importante privind utilizarea în agricultură a deșeurilor de piele netăbăcită; vor fi folosite în viitor ca îngrășăminte sau nutrețuri proteice (combinat). Lucrarea a fost făcută în colaborare cu Institutul agronomic din Cluj.

ZOLTAN SASZ — vicepreședinte al Consiliului popular județean Maramureș:

— În orașul Baia Mare și în Sighet — ca să răspund întrebării puse — aprovizionarea populației cu legume și fructe e mai bună.

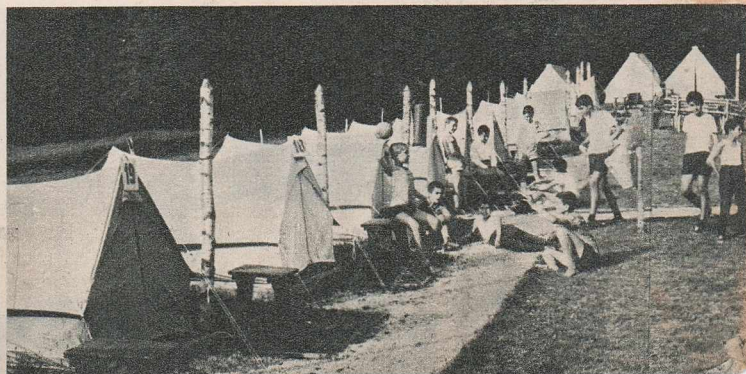
Ne-am îndreptat atenția, mai ales, asupra reglementării prețurilor, mercurialul scăzîndu-le substanțial (fără să scadă și numărul producătorilor individuali pe piață): la carșofi (de la 2 lei la 1 leu), la castraveți (de la 7 la 3 lei), la varză (de la 2,20 la 1 leu) și la roșii (de la 11 la 4 lei). E de reținut însă că, la produsele de bază, unitățile socialiste vînd sub prețurile stabilite de mercurial.

MIERCURI Instantaneu «comercial»-«dilitar»: s-a adus brînză la magazinul alimentar de pe strada Halelor din Capitală. Obiectivul fotografic surprinde procedeul civilizată al scurgerii zerului; direct pe trotuar, în drumul trecătorilor, fără a se ține seama de mișmele specifice și nici de aspectul dezolant al străzii.

JOI «Felix I» este un examinator absolut obiectiv și infailibil. Printr-un sistem de «alfă» alfa numeric, el indică numărul întrebării, apreciază corectitudinea răspunsurilor, prezintă notele pe care le acordă.

Fotografia vă înfățișează tînărul aparat-savant în tovarășia creatorului său, inginerul doctorand Ion Munteanu, de la catedra de calculatoare electronice și automatice a Institutului politehnic din Timișoara.

VINERI La Cheia, într-un loc pitoresc, s-a deschis zilele acestea tabăra copiilor și școlărilor din județul Prahova și alte județe învecinate.

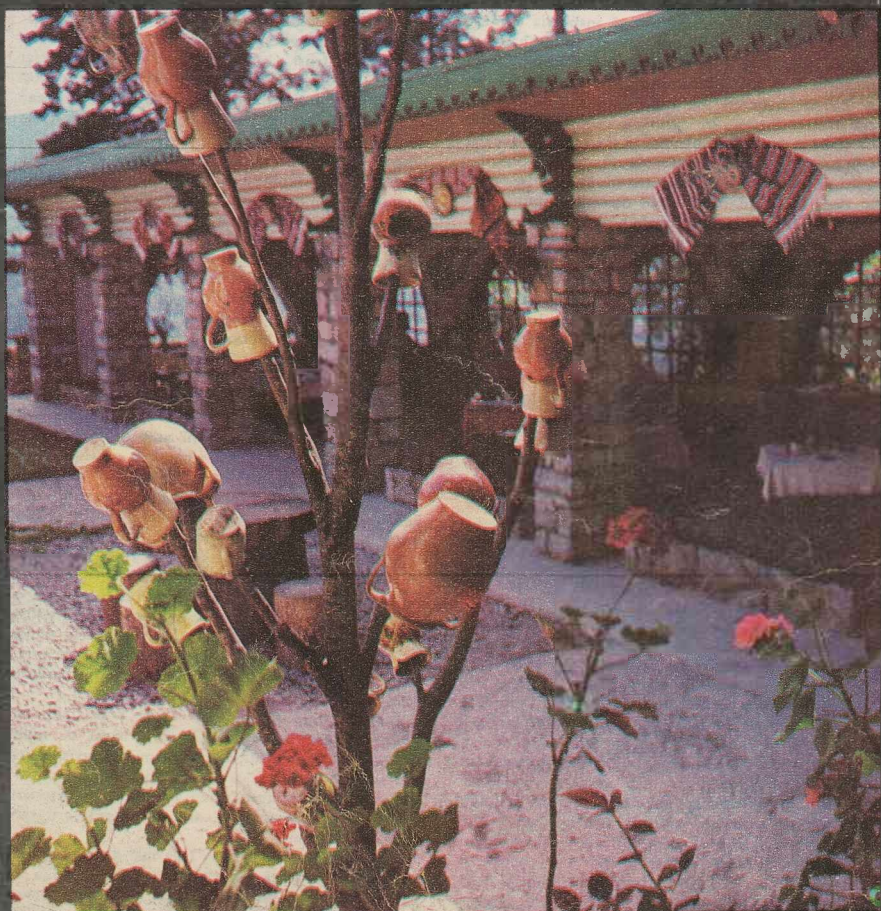
Cred că prima oară am fost în ținutul acesta cînd încă se mai lucra la Bicaș. Cu 15 ani în urmă toate preferențele din această parte a țării erau dominate de «minunea» de la Stejaru. Veneam pur și simplu pentru hidrocentrală și pentru baraj. Pe atunci Piatra Neamț mai era încă un oraș cuminte, liniștit. Toate faptele mari se consumau în amonte de orașul acesta.

Mai tîrziu, evenimentele îndemnau către Roman. Se construia acolo uzina de țevi. Și orașul a cărui glorie industrială fusese o fabrică de zahăr, își schimba din temelii fața.

Cu 10 ani în urmă chemau insistent coloșii de la Roznov și Săvinești. La Piatra Neamț, în poarta orașului, chimia își făurea două din cetățile ei românești... Apoi a urmat toată salba aceea de hidrocentrale în aval de Stejaru... Evenimente mari care nu erau numai ale acestui ținut. Au fost întotdeauna frumoase aceste meleaguri. Și bogate. Acum începeau să devină și puternice, căpătau forță industrială.

Am mai fost deci pe aici. În județul Neamț sînt însă pentru prima oară. Pentru simplu motiv că județul e nou.

(Continuare în pag. 10)

Terasa gospodinelor de pe Cozla, un local deasupra orașului, oferind vizitatorilor nu numai specialități culinare și vinuri alese ci și panorama reconfortantă a orașului Piatra Neamț.

Farmecele Bicașului.

LAIC NEMŢEAN

de Traian PROSAN — fotografiile autorului

MOZAIC NEMŢEAN

Emblema unui judeţ e, pe cât se poate, sinteză. Vechea emblema a judeţului Neamţ era o căprioară. Se potrivea.

Pentru un ţinut trăind în umbra istoriei sale şi din fala pădurilor, căprioara era o sinteză a sintezelor. Istoria ţării îşi are aici timpuri de strălucire şi legende nemuritoare. Voia să amintească singurătăţile cărărilor spre Ceahlău, străbătute cîndva de Hogaş şi de atîţia scriitori mari îndrăgostiţi de această Moldovă de sub munte. Amintea de Valea Tarcăului şi de căutările dramatice ale Vitoriei Lipan. Sugera gingăşia şi tihna acelor splendori care se cheamă mănăstirile Neamţului. Ce emblema s-ar cuveni noului judeţ?

SALT LA ANTIPOZI

Colind prin Piatra, prin oraşul acesta care într-un deceniu a realizat, cu îndrăzneală, saltul la antipodi. În centru, pe largul bulevard deschis în ultimii ani, la egală distanţă de noile blocuri şi de zidurile de la Curtea domnească a lui Ştefan cel Mare, am foarte acut sentimentul istoriei. Mă gîndesc. Poate că imaginea aceea sintetică, semnificativă pentru judeţ şi pe care o caut, o oferă în cel mai înalt grad chiar oraşul acesta de reşedinţă!

Cu 15 ani în urmă Piatra Neamţ avea vreo 26 000 locuitori şi păstra încă toate atributele oraşului de provincie. Avea cîteva şcoli, un liceu unde predase pe vremuri Calistrat Hogaş. Şi se făcea un comerţ activ cu lemnul pădurilor. Avea şi ceva industrie. Piatra Neamţ nu fusese în trecut un oraş chiar lipsit de industrie, cum au fost mai toate oraşele moldovene.

Se ştie că exista acolo o fabrică de hîrtie şi celuloză, cîteva fabrici de cherestea. Am găsit într-o carte a unui fost primar al oraşului, aflată în valoroasa bibliotecă documentară «Kirileanu», un tablou edificator al întreprinderilor din Piatra, în preajma războiului. Îl transcriu pentru un anume umor pe care, timpul şi prefacerile de aici, l-au conferit.

Fabrica de hîrtie + mucava 450 muncitori

Fabrica de cherestea 360 muncitori

şi o alta cu 200 muncitori

Fabrica de tricotaţe cu 250

Fabrica de perii şi parchete 180

Moara 40

Fabrica de bere 120

Turnătorie de fier 80

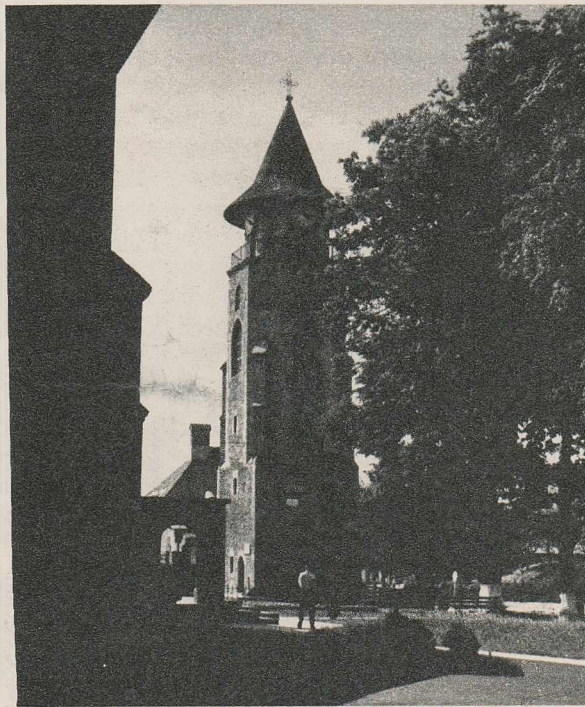
Fabrica de ulei cu 45

Fabrica de cărămidă 55 muncitori

Două fabrici de spirt cu 90 muncitori

Fabrica de împletituri de sîrmă, cuie de lemn şi tocure de ghetă cu 50 muncitori.

La vremea lor, cifrele acestea însemnau desigur, ceva. Pentru noi, cei de azi, totul ne apare la nivelul unei industrii locale. Adu-naţi cifrele salariaţilor şi veţi vedea că nu depăşesc două mii. Şi iată replica de

«Turnul» de la Curtea Domnească a lui Ştefan cel Mare din Piatra Neamţ, vizavi de noile blocuri din centrul oraşului.

acum la industria antebelică a oraşului: 14 întreprinderi dintre care 10 de interes republican în care lucrează 25 000 de salariaţi.

Ar trebui să fii deopotrivă sociolog şi psiholog, economist şi istoric pentru a înţelege ce s-a petrecut cu oraşul acesta.

Cu zece ani în urmă, oraşul acesta trăind liniştit în umbra istoriei sale s-a trezit brusc, literalmente invadat de constructori şi de chimişti. Infuzie de tinereţe şi de vigoare. Constructori rămaşi de la Bicăz, lume venită din satele de munte ale ţinutului şi din locuri mai îndepărtate ale Moldovei.

Ar trebui să fii deopotrivă sociolog şi psiholog, economist şi istoric pentru a înţelege ce s-a petrecut cu oraşul acesta.

Piatra Neamţ are acum 46 000 locuitori. În douăzeci de ani, numărul locuitorilor lui aproape s-a dublat.

*

— Avem deopotrivă un judeţ încărcat de semnificaţii istorice, şi un judeţ deschis spre spectaculoasa realitate, spre faţa înnoită a întregii ţări — spune tov. Gh. Ibănescu, prim vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean. O alcătuire armonioasă, un complex social economic cu largi posibilităţi de dezvoltare, acesta este judeţul nostru.

6 026 kmp suprafaţă, 470 000 locuitori, 4 oraşe

dintre care 2 municipii, 91 comune cu 445 sate — iată în cîteva cifre judeţul Neamţ.

Condiţiile geografice, demografice şi sociale, economice dintre cele mai fericite, apropierea de proporţiile medii pe ţară, fac din judeţul nostru o unitate teritorial-administrativă absolut viabilă. Industria e reprezentată de ramuri importante, de mari combinate şi întreprinderi de interes republican. Remarcaţi repartizarea lor teritorială foarte judicioasă.

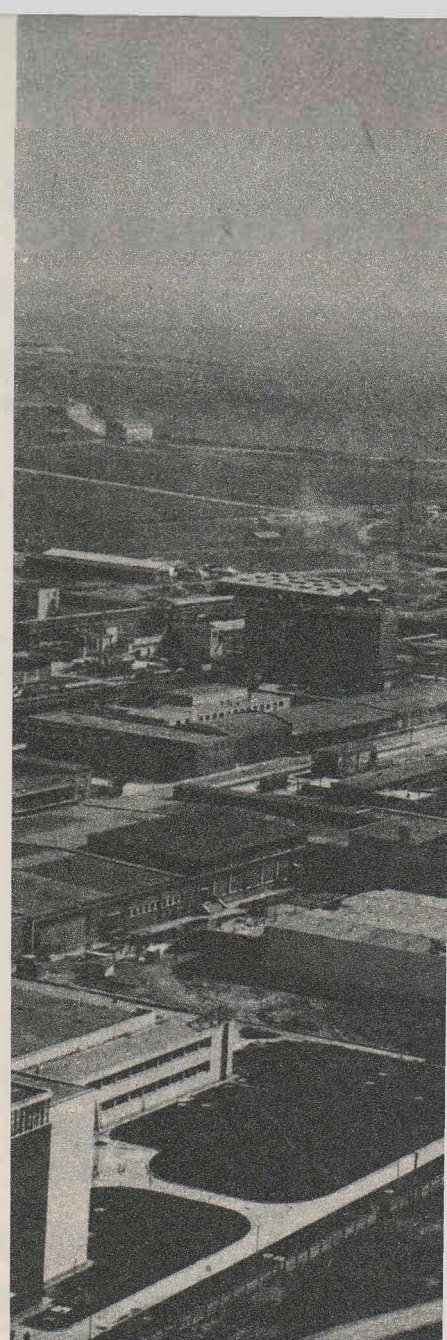
Industria chimică la Roznov şi Săvineşti.

Siderurgia şi construcţiile de maşini la Roman (uzina de ţevi şi întreprinderea metalurgică), materiale de construcţii la Piatra Neamţ (fabrici de cherestea), la Roman (prefabricate), la Bicăz (ciment). Energetica de-a lungul întregii văi a Bistriţei (două treimi din centralele electrice în aval de Stejaru sînt în judeţul Neamţ).

Anul acesta industria judeţului va realiza o producţie globală de aproape 5 miliarde lei.

— Acesta e un punct de plecare. Ce vă aduce viitorul?

— Sînt în plină dezvoltare Uzinele de fire şi fibre sintetice-Săvineşti, cu instalaţia relon III şi melana III care vor tripla producţia uzinelor în următorii ani. În 1970 capacitatea Săvineştilor va echivala cu producţia a 6 milioane de oi şi va situa lîna artificială românească pe scara celor mai valo-

PE LEMAN

Platforma chimică de la porțile orașului Piatra Neamț. Chimie a firelor sintetice și a îngrășămintelor azotoase. Cu producția anuală a Roznovului se pot îngrășa aproape un milion de hectare. Cantitatea de lână sintetică fabricată la Săvinești în 1970 va echivala cu producția a 6 milioane de oi.

roase realizări ale industriei mondiale. La Roman e în curs de execuție laminorul de 6 țoli de la uzina de țevi, un alt mare obiectiv industrial în județ.

Se vor construi secții noi la fabrica de hîrtie și celuloză «Reconstrucția», la fabrica de bere și la fabrica de tricotate «8 Martie» din Piatra Neamț, la Fabrica de cărămizi din Roman.

— Cu toate acestea județul are și o importantă suprafață agricolă.

— Incluzînd și Romanul, județul nostru nu și-a adăugat numai un municipiu, ci a cuprins în partea de răsărit și o importantă zonă agricolă, asigurînd și din acest punct de vedere echilibrul județului. Astfel avem în județ întinderi apte culturilor cerealiere, și legumicole, dealuri indicate pomi-viticulturii iar în zona muntoasă o puternică bază naturală pentru producția animalieră.

— Aveți un județ foarte frumos...

— Avem un județ de mari frumuseți naturale și totodată păstrător al unei comori inestimabile de vestigii ale istoriei și culturii care evocă trecutul de glorie al Moldovei — continuă primul vicepreședinte al consiliului județean. Ne mindrim cu locuri de o frumusețe unică, cu Ceahlăul și cu Cheile Bicazului, cu Valea Bistriței și cu Valea Tarcăului, cu barajul și cu marea Bicazului, frumuseți adăugate de oameni frumuseților naturale. Mănăstirea și cetatea Neamțului și mănăstirile de

la Agapia și Văratec, de la Secu și Bistrița fac din județul nostru o mare atracție turistică.

Ne străduim să sporim frumusețea acestor locuri și să facem mai accesibilă cunoașterea lor. La Ceahlău, de pildă, armonioasă împletire de peisaj montan și lacustru, se vor construi instalații de teleferic și teleschi, campinguri și cabane. Alte amenajări turistice vor fi făcute la Cheile Bicazului și la Cheile de la Borca.

Vrem să transformăm orașul Bicăz într-un centru turistic. Căutăm în momentul de față o soluție pentru a evita răspîndirea prafului produs de fabrica de ciment.

Pentru accesul mai ușor spre mănăstiri s-au refăcut o serie de drumuri și șosele și se fac în prezent eforturi pentru completarea acestora.

Piatra Neamț, el însuși o atracție pentru vizitatori, tinde să devină un mare centru turistic al țării, punct de plecare spre nenumărate frumuseți și comori ale Neamțului.

*

Greutatea de a mă opri asupra unei singure imagini, semnificative, persistă și acum după această trecere în revistă. Las altora, și în primul rînd oamenilor de aici, găsirea acelei embleme care ar putea simboliza noul județ Neamț, complex economic unitar și echilibrat într-un teritoriu natural armonios.

Aș fi dorit să intru într-o librărie din Piatra Neamț și să pot cumpăra un ghid al acestui ținut. N-am încercat pentru că așa ceva nu există. Turistul în trecere pe aici se descurcă cum poate. Mai întrebă, mai se lasă păgubaș... Pentru că așa cum se întîmplă de obicei și localnicul cunoaște destul de puțin în orașul lui. Întrebi de Casa memorială Hogaș și din zece știe doar unul.

Bicazul tinde să devină o bază de plecare pentru multe direcții de interes turistic. Orașul s-a dezvoltat frumos și se împlinește mereu. Este cît se poate de clar că ascensiunea acestui oraș se datorează în cea mai mare parte fabricii de ciment în care lucrează 2.000 de salariați. Dar e tot atît de adevărat că prezența acestei fabrici amenință cu degradarea o întregă zonă turistică. Un praf perfid se răspîndește din coșurile fabricii și pătrunde în casele oamenilor. Peste toată această împărăție verde praful se depune în straturi groase. Se tot vorbește de măsuri. Să se vorbească mai puțin și să se facă ceva pînă nu e prea tîrziu. Ajung la baraj. Prima constatare e că nu s-a schimbat nimic. Lacul ăsta pe toată întinderea lui trebuie să sufere de urgență o masivă prelucrare turistică. Cîteva chioșcuri în care se vînd ilustrate și niște roșii cam stricate și un bufet care are, ce-i drept, bere. Totul însă la un nivel prea modest pentru pretențiile de azi ale turistului, fie el chiar și autohton. Nimic specific, nimic făcut cu fantezie. Aceleași chioșcuri tip pe care le întîlnești în toată țara și aceiași vînzători plictisiți.

Ajung la Poiana Teiului. Capătul lacului. La un bufet și la o Alimentara, amîndouă nepermis de mizere, pentru o răscruce de drumuri de mare interes turistic ca aceasta, încerc să mîncînc ceva. Nu e piine. Cîteva automobiliști caută și ei piine.

— Păi, ce facem?

— Ce să facem?

Ziarul local scria ieri că pe toată valea asta aprovizionarea cu piine se face defectuos, și iată-mă acum victima acestei stări de lucruri. Responsabilul, de. moldovean. inimă largă.

— La mine acasă tot v-aș face măcar o mămăliguță.

— Fă-o, domnule, aici.

— Păi n-am dispoziție.

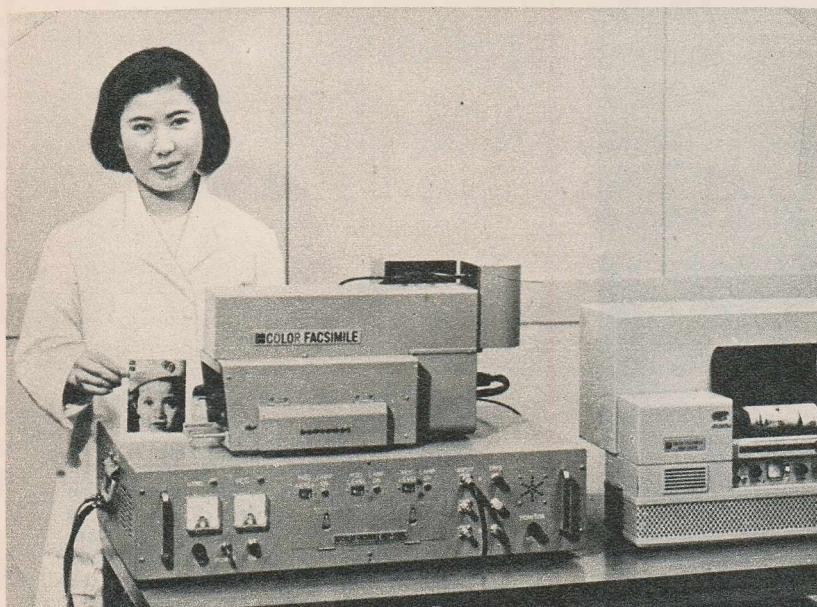
— Nici piine, nici dispoziție...

I se face omului lehamite de turism și de toate. Te sature și de lac, și de Ceahlău, și de...

În baraca de alături e Alimentara. N-are nimic decît turtă dulce. Urc pe vapor și vreme de două ceasuri ronțai turtă dulce uscată. Ofer și la alți nemîncăți turtă uscată. Un kilogram de turtă de ceva nemaipomenit. Am avut și un borcan de compot mucegăit dar l-am înecat cu satisfacție în lac.

Sătul, văd lucrurile mai în roz. Frumos lac, frumos Ceahlău. Am auzit că un francez care a trecut pe aici ar fi spus că Bicazul ar putea rivaliza cu Lemanul elvețian. Ar putea...

Uite ce înseamnă să mîncînci atîta turtă dulce! Văd pe malul lacului vile frumoase, hoteluri moderne, campinguri și locuri unde se poate mîncă bine. Pe lac văd iole, bărci cu motor, schi pe apă. Am halucinații.

TELE-COLOR

Una din marile companii japoneze producătoare de utilaj electronic, Matsushita Electric, a realizat recent un aparat pentru transmisia nemijlocită a fotografiilor color la distanță.

Potrivit vechiului procedeu era necesară o transmisie repetată a trei imagini care reprezentau o descompunere a imaginii inițiale în cele trei culori de bază.

DE 80 DE ORI MAI SUBȚIRE DECÎT FIRUL DE PĂR

Inginerii Institutului științific central pentru siderurgie «I.P. Ba Jin» din Moscova au creat un laminor de tablă care permite să se obțină din aliaje de fier-nichel o bandă de metal cu o grosime mai mică decît un micron, adică aproape de 80 de ori mai subțire decît firul de păr al omului. Această bandă posedă proprietăți magnetice specifice și este deosebit de utilă constructorilor de mașini și aparate de calcul rapid.

INSTALAȚIE ROMÂNESCĂ DE BALNEOTERAPIE NUCLEARĂ

Șeful laboratorului de radioactivitate al filialei din Cluj a Institutului de fizică atomică al Academiei, dr. docent Arpad Szabó, a pus la punct o instalație automată de balneoterapie nucleară.

Se știe că valoarea terapeutică a apelor radioactive se bazează pe acțiunea fiziologică a radiațiilor alfa, beta, și gama, care rămîn practic neinfluențate de fenomenele chimico-fizice naturale ce se petrec atît în adîncul pămîntului cît și la suprafața acestuia. Cu ajutorul instalației puse la punct la Cluj, apele terapeutice radioactive pot fi preparate în mod artificial în orice laborator, ele avînd efecte similare sau chiar mai intense decît cele naturale!

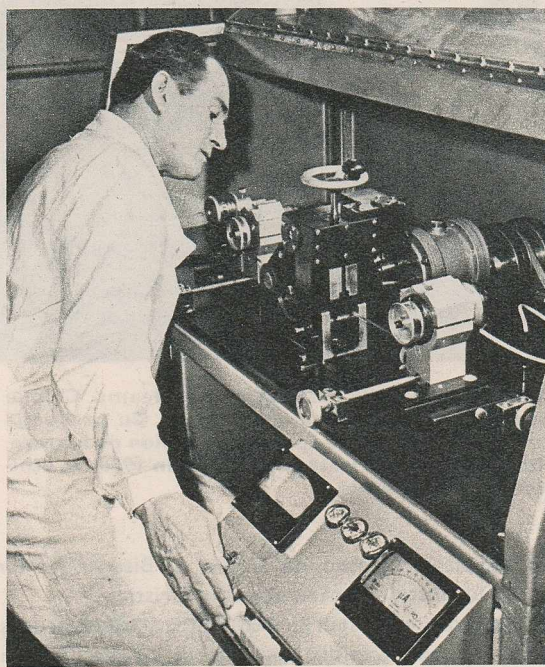
Grăție noii instalații, balneoterapia nucleară «artificială» poate fi aplicată ambulator, în policlinici etc. Totodată ea permite recuperarea completă a substanțelor radioactive folosite și se asigură pe deplin securitatea pacienților și a personalului medical.

PAT DE AER CALD PENTRU ARSURI

O nouă metodă de vindecare a arsurilor, experimentată în Anglia, constă în așezarea pacientului pe un pat de aer cald, pe care leziunile provocate de arsuri se usucă rapid, fără să mai supureze.

Dispozitivul este de forma unei saltele pneumatice confecționate dintr-o țesătură din fibre poliamidice și acoperită cu cauciuc, compartimentată în mai multe secțiuni care preiau forma conturului lateral al corpului. Printre secțiuni se suflă un curent de aer cald, sterilizat.

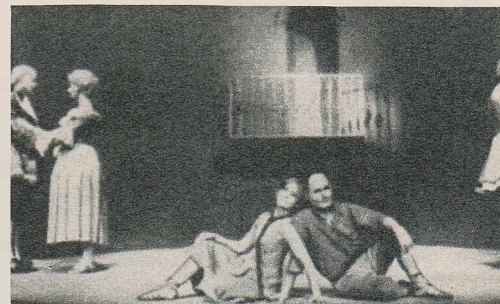
Experiențele au fost făcute cu doi pacienți care prezentau arsuri serioase; unul fiind ținut în aceste condiții timp de șase ore, iar celălalt timp de 15 ore, arsurile li s-au vindecat cu ușurință.

CLUBUL... BUNICILOR AUTOMOBILULUI

Proprietarii a peste 500 de automobile și motocicletă vechi din întreaga Cehoslovacie s-au asociat în autoclubul «Veteran Car Club», recent înființat la Praga. Între cele mai prețioase și cele mai vechi mașini de categoria «Antica» (fabricate înainte de finele anului 1904) se află, de exemplu, mașinile «Tatra» denumite «Vicepreședinte», cu răcire cu apă, doi cilindri și 12... cai-putere. Tot în această categorie intră voatureta «Maurer-Union» cu un cilindru, o «specialitate» din anul 1902. În categoria «veteranilor», adică a automobilelor fabricate între anii 1905 și 1919, se încadrează câteva mașini și motocicletă cunoscute: «Laurin-Klement», «Bugatti» cu patru cilindri din anul 1915, «Piccolo» cu doi cilindri și alte mașini.

«Veteran Car Club» a devenit membrul organizației internaționale a vehiculelor «istorice» FIVA, care organizează anual raliuri internaționale. Originalul club participă cu exponate și la expoziția internațională din Praga «Omul și automobilul».

● În ultimul timp pe scenele teatrelor din R.D.G. se prezintă mai multe din piesele lui Carlo Goldoni. Se pare că «Gilvele din Chioggia», prezentată de teatrul «Gerhart Hauptmann» din Görlich, în regia lui Harwig Albiro, este spectacolul cel mai reușit, atît din punct de vedere regizoral cît și interpretativ.

● «Iubita mea Electra», o versiune modernă a «Electrei», este prezentată în premieră pe scena Teatrului Național din Budapesta. În fotografia noastră, o scenă din spectacol.

● Criticul Jacques Lemarchand consideră că «Britannicus», pus în scenă de compania Michel Hermon la «Théâtre de l'Épée du Bois» din Paris reprezintă cel mai bun spectacol al recentei stagiuni pariziene. În fotografie: Michel Hermon și Pierre Didier în timpul unei reprezentații.

● Cu ocazia sărbătoririi a o sută de ani de la nașterea cunoscutului compozitor suedez Frans Berwald, Opera regală din Stockholm a pus în scenă, în regia Annei-Margret Petterson, «Regina din Galconda», considerată ca cea mai reprezentativă lucrare a compozitorului.

de Veronica PORUMBACU

Expoziția studenților

Așa se chema dacă nu mă înșel: expoziția studenților, vizitată nu demult la Dalles. Dar ceea ce îmi amintesc cu certitudine e că vârsta expozanților nu trecea în nici un caz de 25 de ani. Lucru de notat, cu atât mai mult cu cât ceea ce îl izbea pe vizitator era maturitatea, în special, a tapiseriilor, a sculpturilor și obiectelor decorative. Chiar la intrare, între primele ambalaje pentru micro-sioane, nu aveai nici un moment impresia că te-ai fi aflat printre debutanți, stampa de epocă a lui Vivaldi, liniile esențializate, sugerând tragedia lui Edip, sînt o bună introducere, o adevărată invitație la muzică. Iar în sala mare, *Anotimpurile* Adrianei Luca, cele patru fete care sugerează în roșu și gri închis avatururile anului, *Gotica* Elisabetei Uszkay, *Păunul* Lilianeii Lepanu, *Inteleptul* lui Șerban Drăgoescu. *Compoziția*, acel joc de forme rafinat întreținute, de Margareta Kollo. *Bocitoarele* Danei Șenilă, sînt tapiserii pe care le poți vedea și revedea cu aceeași plăcere. E, în ele, o continuitate și în același timp o remarcabilă înnoire a unor vechi motive (ce alta e inovația autentică, decît noul unghi în care se privește tradiția și ce alta tradiția, decît depozitul viu al experiențelor inovatoare, intrate în zestrea artistică a unui popor?) De unde vin, ce «amintiri din copilărie» aduc cu sine tinerii, cum și le-au filtrat, ce reminiscențe istorice urmărește memoria lor, se putea aproxima parcurgînd sălile expoziției. Dar ceea ce merita, de asemenea, a fi notat erau varietatea, originalitatea tapiseriilor. Executate în clasa Ilenei Balotă, a Mariei Ciupe sau Georgetei Pițurcă, lucrările mărturisesc, o dată cu talentul studenților, strădania profesorilor de a stimula individualitățile, de a nu-și imprima decît pecetea dragostei de artă, nu și a propriilor preferințe. Într-adevăr, o generație nouă de artiști ai covoarelor se ridică sub ochii noștri. Ce se va întîmpla cu ea? Cum vor ajunge aceste lucrări la îndemîna marelui public? Ce frumos ar fi, de pildă, un muzeu permanent al tapiseriilor deschis în București, Cluj, ori alte centre în care arta țesutului are o îndelungată tradiție, cultivată și în școlile superioare de specialitate. Ce utilă, o galerie permanentă, în care operele țesătorilor de artă, de toate vârstele, să fie difuzate cu aceeași pasiune și pricepere pe care o pun în munca lor animatorii galeriilor de grafică, pictură și sculptură de pe strada Onești. Care școală nu și-ar orna cu satisfacție sala de festivități cu scoarțe reprezentînd bățalia de la Podul Înalt? Și cîte familii nu ar dori să-și îmbogățească, la un moment dat, interiorul cu o mică tapiserie? Sînt doar cîteva sugestii pe care mi le-a suscit vizitarea frumoasei expoziții studențești.

RACHETA... „EXPLORATOR-GEOLOG”

La capătul unei călătorii «terradinamice», care durează o fracțiune de secundă — adîncul solului își dezvăluie tainele

Avionul cu reacție pare că se prăvălește spre pămînt cu 700 km pe oră. Cînd atinge înălțimea de 7 000 m, pilotul apasă pe manetă și o rachetă lungă de 4 m și cîntărind aproape 500 kg este lansată spre țintă. O atinge, dispăre în sol. Nici o explozie!

«Bombardamentul» nu a avut alt scop decît să ajute pe geologi să determine structura subsolului în regiuni de acces dificil, în care nu se pot efectua forări obișnuite. Proiectilul își croiește drum pînă la circa 70 m adîncime, dislocînd cu ușurință bucățile de rocă. El nu are motor, mișcarea datorîndu-se doar atracției gravitaționale și impulsului inițial imprimat de avion, însă efectul combinat conduce la o viteză respectabilă: aproape 1 000 km pe oră! Inginerii care au construit racheta (în laboratoarele

AEC Sandia din New Mexico, S.U.A.) au folosit pentru călătoria ei rapidă spre pămînt termenul de «terradinamică».

Cum acționează această originală rachetă pașnică? În «coadă» poartă un accelerometru care înregistrează rezistența întîlnită în diferitele strate de sol și rocă, iar datele sînt transmise prin radio. Evident, totul se petrece într-o fracțiune de secundă.

Proiectanții recunosc că noua tehnică nu este — și nu poate fi — atît de precisă ca un foraj geologic obișnuit. Ea oferă însă o imagine a densității subsolului în sectorul respectiv, pe baza căreia specialiștii își fac o idee dacă au de-a face cu apă, nisip, argilă, o rocă dură sau... pur și simplu noroi. Desigur, compoziția exactă nu poate fi determinată pe această cale deoarece diferite materiale pot prezenta aceeași rezistență, în funcție de adîncime și umiditate. Totuși simplitatea metodei și aplicabilitatea ei practic în orice regiune a globului, oricît de depărtată de căile de comunicație obișnuite, îi conferă avantaje însemnate.

«UN EVIDENT CARACTER DE NOUȚATE»

«Principiul rachetei terradinamice prezintă un evident caracter de noutate — ne-a declarat conf. univ. ing. Radu BOTEZATU, directorul Institutului de geofizică aplicată — în primul rînd deoarece are dubla funcțiune de instrument de foraj și de aparat de investigație geofizică a găurii forate. Efectuarea simultană a acestor două operațiuni, care prin tehnica actuală nu se pot face decît separat, evidențiază foloasele deosebite ale metodei de cercetare a subsolului pe baza unor astfel de rachete.»

«În al doilea rînd — a continuat ing. R. Botezatu — un alt element de noutate este reprezentat de principiul de investigație geofizică a găurii. În prezent, carotajul geofizic al găurilor de sondă se bazează pe diferențierea straturilor și complexelor de roci traversate, după anumite proprietăți fizice, și anume: electrice, radioactive, termice, acustice și magnetice. Principiul rachetei terradinamice folosește înregistrarea variației accelerației deplasării acesteia în mișcarea amortizată de pătrundere în subsol, din momentul impactului la suprafața solului și pînă la oprirea ei la adîncimea respectivă. Variația accelerației este proporțională cu variația rezistenței rocilor traversate și, transformată printr-un traductor într-un semnal electric variabil, este transmisă printr-o antenă și recepționată într-un dispozitiv de înregistrare. Diagramele accelerației, respectiv a rezistenței rocilor în starea lor naturală de zăcămint, reprezintă o latură cu totul nouă și importantă a cercetării subsolului.»

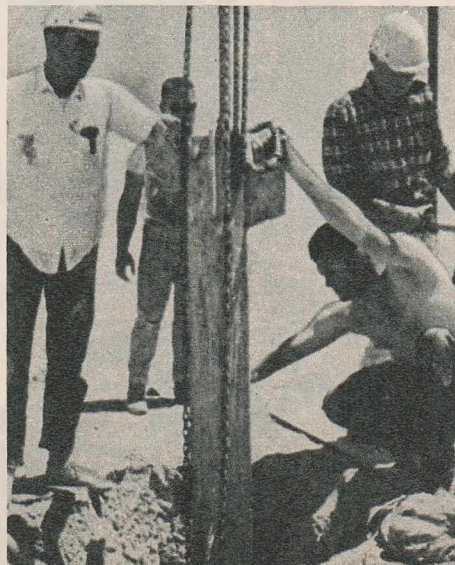
Din nefericire, puterea mică de pătrundere a rachetei terradinamice în subsol o face, cel puțin deocamdată, neaplicabilă la cercetarea structurilor geologice și a zăcămintelor situate sub adîncimi de circa 70 m. Chiar în forma actuală însă, ea poate prezenta interes în unele probleme de geologie inginerească, pentru stabilirea adîncimii și naturii rocii de bază în zonele în care se proiectează uzine, fabrici, hidrocentrale, poduri, viaducte, diguri etc. Perspectivile cele mai mari în viitor sînt însă legate de posibilitatea de cercetare a straturilor superioare ale subsolului altor planete, prin lansarea unor astfel de rachete din sateliți artificiali — a arătat în încheiere directorul Institutului de geofizică aplicată.

Noul tip de rachetă pune în lumină, o dată mai mult, ceea ce am putea numi dualitatea tragică a mai tuturor realizărilor științifice din zilele noastre. Același dispozitiv, aceeași mașină, aceeași energie dezlănțuită, poate servi — cu mici adaptări tehnice sau uneori practic fără nici o modificare — fie construcției pașnice, fie distrugerii. Și acest lucru reiese cu atît mai pregnant în cazul rachetelor, arme redutabile care însă și ele se pot transforma în pașnici exploratori ai spațiilor interplanetare sau ai adîncurilor Terrei.

Bombardierul se îndreaptă amenințător spre țintă...

... dar racheta — de data aceasta — este un pașnic «explorator-geolog».

rebeliunea din puerto santos

(IV)

Publicăm mai jos ultimele extrase din romanul unui fost diplomat american, economistul John Kenneth Galbraith. Până acum am văzut că rebeliunea unor oameni cu vederi liberale, împotriva regimului de dictatură militară al lui Martinez din mica republică latino-americană Puerto Santos, stornise nemulțumirea cercurilor conservatoare de la Washington. Calificînd-o drept «conspirație comunistă», aceste cercuri au mobilizat toate forțele necesare rasturnării noului regim Miro, în ciuda opoziției unor diplomați și oameni politici americani cu vederi realiste. Conservatorii au pus ochii pe fiul lui Martinez — student la o universitate americană — în speranța că el va putea fi folosit ca un instrument al unui regim asemănător cu cel patronat de tatăl său. Numai că, adus la putere, tînărul Martinez a început să aplice nu ce a văzut adeseori în Statele Unite, ci ceea ce i s-a predicat la universitate, fapt care a provocat furia Washingtonului.

După cum reiese, așadar, cu destulă claritate din acest roman-satiră, cu cheie, Galbraith vrea să demonstreze — dezvăluind totodată practicile reale pe care le cunoaște din experiența sa — că la baza politicii americane de intervenție în afacerile interne ale altor state stau concepții retrograde, incompatibile chiar cu principiile burghezo-liberale propovăduite în universitățile și în viața publică americană.

La cîteva săptămîni după căderea regimului Martinez, Worth Campbell se gîndi că ar fi cazul să afe mai multe despre fiul fostului dictator. Nu avea vreun plan anume. Dar Campbell ajunsese la concluzia că dacă s-ar fi pus cumva problema prevenirii pericolului reprezentat pentru lumea liberă de Madera și Ryan și de cei ce se aflau în spatele lor era necesară existența în orice moment a unei alternative la regimul Miro. Generalii bătrîni nu constituiau o soluție fericită. Doar Alianța pentru progres se declarase împotriva dictaturilor militare. Așa că orice reîntoarcere față de un regim militar trebuia exclusă. Oricum, tînărul Martinez era civil. Orice acțiune în favoarea sa, ar stîrni desigur agitația unor liberali. Pe de altă parte însă aliații din Congres ai bătrînului Martinez nu puteau fi decît încințați de această formulă — și ei reprezintă încă o forță considerabilă. În plus, nu trebuia ignorat faptul că tînărul este membru al unei familii care a asigurat stabilitatea țării sale timp de trei decenii.

Într-o seară, în timp ce lua masa cu un vechi prieten la unul din restaurantele franțuzești la modă din Washington, îl zări la o masă alăturată pe fostul ambasador la Washington al republicii Puerto Santos din timpul regimului Martinez, senior Ramirez. Campbell se scuză un moment față de prietenul său și se apropie de masa ambasadorului. Îl întrebă dacă-l cunoaște pe tînărul Martinez. Ambasadorul reacționă cu entuziasm:

— E un băiat harnic, bun student, seamănă cu tatăl său. El adăugă că nu-l cunoaște prea bine, în mod direct, pe tînărul Martinez, dar preciză că există destui în Puerto Santos care-l cunosc. Desigur, el se declară gata să cerceze mai profund activitatea acestuia și să-l informeze pe secretar. Ramirez îl întrebă totodată pe Campbell dacă un om cu experiența sa de ambasador n-ar putea fi folosit la vreo bancă internațională oarecare, deoarece dorea să servească în continuare omenirea. Pentru a tempera entuziasmul ambasadorului, Campbell se grăbi să-i răspundă: «Nu consider că ar fi necesar să se facă cercetări la Flores». Îi arătă că era interesat să cunoască doar la modul general cum studiază tinerii latino-americani în Statele Unite și îndeosebi cineva dintr-o asemenea familie. Cît privește oferta de serviciu făcută de Ramirez, ea fu ignorată pur și simplu. Pentru a-și asigura o acoperire în vederea unor eventuale zvonuri, Campbell scrisese a doua zi o notă infor-

mativă asupra conversației avute, scoțînd în evidență obiectivul limitat al interesului manifestat de el. În același timp, trimise o scrisoare unui prieten de-al său, profesor la universitatea unde studia tînărul Martinez. La cîteva zile după aceea, primi o detaliată informare despre activitățile acestuia.

Bill O'Donell, care în cazul crizei din Puerto Santos întredvedea o soluție cu totul opusă celei preconizate de Worth Campbell, lua masa cu un prieten de la Casa Albă — s-ar putea spune un fel de co-conspirator.

La Washington există două moduri de a privi rolul prinzurilor luate împreună cu ziaristi și cu cei cu care îți concertezi acțiunile împotriva superiorilor. Unii consideră că locul cel mai bun pentru asemenea activități este un club, un restaurant sau chiar propriul birou. Alții sînt de părere că și în cele mai discrete locuri persoana nedorită poate să-și facă apariția prin preajmă, urmărind conversația sau însuși superiorul respectiv poate să-ți intre în birou fără să-ți bată la ușă. Întrucît împrejurările tot vor părea suspecte, cel mai bine pentru a înlătura bănuielile este să acționezi deschis. Aceasta era și concepția lui O'Donell.

— Poți aranja ca Medina să poată pătrunde la președinte? — întrebă Bill O'Donell.

— Nu.

— Atunci putem să-l considerăm atît pe el cît și pe Miro drept oameni terminați, pentru că de la Campbell nu va obține nimic.

— Cum a decurs întredvederea lui Medina cu Campbell? — întrebă interlocutorul lui O'Donell.

— S-au spus lucruri cunoscute. Noi acordăm ajutor nu din obligație, ori din filantropie, ori pentru că am vrea să fim pe placul cuiva. Noi îl acordăm pentru că sîntem profund preocupați de salvarea democrației și securității lumii libere. Sîntem îngrijați deoarece guvernul Miro pare să fie dominat de roșii — mi se pare că expresia folosită de Campbell a fost «oameni pe care avem motive să-i suspectăm». În esență i-a spus că atîta vreme cît sînt implicați astfel de oameni, nu poate fi vorba de nici un ajutor.

— Care a fost reacția lui Medina?

— El a răspuns că Miro și Madera nu sînt comunisti, că Madera și Ryan sînt cei mai populari oameni ai regimului și și-au cîștigat o frumoasă reputație numai datorită realizărilor lor. În definitiv la cine altcineva ar fi putut face apel Miro? Nu exista un altul care să se fi bucurat de mai multă popularitate și opinia publică dorea, după toți anii aceștia, să se întreprindă ceva. În sfîrșit, dacă ei ar fi înlăturați, Miro ar trebui să se bazeze numai pe generali.

— Ce a răspuns Campbell?

— A rămas impasibil. Au abordat apoi problema proprietăților lui Martinez.

— Cum adică? Dacă trebuie naționalizate sau nu?

— Nu tocmai așa. Medina a arătat că aceste proprietăți au fost prost administrate și situația lor e din ce în ce mai rea. Miro vrea să preia pămînturile care pot fi împărțite țaranilor și să procedeze conform promisiunilor pe care le-a făcut. Restul — inclusiv cele legate de marile operații cu zahărul și cafeaua — vrea să le vîndă, pentru a obține banii de care are nevoie. La fel intenționează să procedeze și cu concernele sale comerciale și financiare. Nu ți se pare o concepție rezonabilă?

— Da.

— Ei bine, după părerea lui Campbell nu este. Dacă începi să confîși pămîntul și proprietatea particulară ce va spune David Rockefeller? Ce va spune Keith Funston? Mai ales ce va zice senatorul Bourke B. Hickenlooper? Înțelegi oare sensul amendamentului Hickenlooper?

— Nu prea.

— Amendamentul Hickenlooper urmărește anularea ajutorului acordat oricărei țări care naționalizează proprietăți americane fără a le compensa. Se pare că Martinez a trecut toate proprietățile din Puerto Santos — adică de fapt întreaga țară — pe numele fiului său, și acest băiat bogat trăiește în Michigan. El nu este cetățean american, dar ca locuitor al S.U.A. se află sub protecția legii americane.

Enervat, prietenul de la Casa Albă vorbi precipitat: — Să știi că toate acestea mi se par prostii. Hai să discutăm deschis. Nu și-a dobîndit Martinez averea prin furt, forță, șantaj?

— Evident, Medina a arătat asta.

— Ce a răspuns Campbell?

— El a afirmat cu condescendență: «Am auzit spunîndu-se că metodele prin care unele din marile noastre familii industriale și-ar fi dobîndit averea nu ar rezista la o anchetă mai serioasă. Dar noi nu putem din acest motiv să confiscăm proprietățile lui Rockefeller, Mellon, Guggenheim, Harri-man, Whitney, Kennedy. Medina părea de-a dreptul dezolat.

— Cred că ar trebui să ajungă la președinte.

— Cum aranjăm acest lucru?

— Am să vorbesc cu vicepreședintele. Poate mai căpătăm ajutor de la vreo doi din băieții de la Casa Albă.

Tirziu, în acea după-amiază, ministrul de finanțe din Puerto Santos, Medina, primi cel dintîi semn încurajator de cînd se afla la Washington. Un emisar îl întîlni în biroul ambasadei.

— Excelență, am vorbit cu dl. O'Donell de la Departa-

Ilustrații de Vasile OLAC

mentul de stat. Cred că vă vom putea aranja o întrevedere cu președintele.

După două zile de la întâlnirea dintre Medina și Campbell, acesta din urmă primi următorul mesaj: «Președintele a avut astăzi o lungă întrevedere cu ministrul de finanțe din Puerto Santos. Președintele a fost foarte impresionat de cele spuse de ministru despre Miro și eforturile sale de a instaura un guvern stabil. Președintele ar dori să se procedeze la o profundă reexaminare a politicii noastre, căutându-se să se vadă dacă n-ar trebui asigurate deplina recunoaștere și un ajutor substanțial lui Miro. Președintele este în mod special îngrijorat de faptul că, dacă Miro ar cădea, i-ar putea urma o dictatură militară. El ar dori să i se prezinte propuneri în această privință în următoarele două zile.

Cel ce redactase mesajul la Casa Albă a fost vizibil influențat de sentimentul său de simpatie pentru regimul Miro. De fapt, întâlnirea dintre președinte și Medina nu fusese prea lungă. Dar nu era nimic rău dacă se lăsa să se presupună că președintele manifestă interes în această chestiune. Președintele nu a stabilit un termen limită pentru respectiva reexaminare. În ce privește recunoașterea și ajutorul, ele au fost evocate destul de vag. De fapt, după ce întâlnirea s-a terminat, președintele a spus: «la legătura cu băieții ăia și vezi care-i părerea lor. Nu vreau să fiu acuzat c-am instaurat încă o dictatură militară acolo».

În ciuda insistențelor de a se da un răspuns prompt, au trebuit să treacă zece zile până ce secretarul de stat adjunct, Worth Campbell, să convoace o reuniune în vederea unei analize ample a politicii privind Puerto Santos.

Cu o zi înaintea reuniunii, Bill O'Donell se întâlnește la un pahar de vin cu ambasadorul american pe lângă Organizația Statelor Americane pentru a discuta punerea la punct a strategiei comune.

— Care sînt șansele? — întreabă ambasadorul.

— Politica noastră în chestiunea Puerto Santos este deschisă tuturor opțiunilor. Nimic nu va fi hotărît pînă după această reuniune. Symes Jones a și redactat o primă formă a textului care urmează să fie înaintat Casei Albe. Desigur, proiectul va reflecta punctul de vedere al lui Campbell. Este posibil să se obțină revizuirea textului, fie la reuniune, fie după aceea. Din nefericire el include o serie de fapte menite a susține concluziile lui Campbell. Acestea sînt mai greu de revizuit. Și, natural, pînă la urmă Campbell îl va însărcina pe Symes să revizuiască textul.

— De ce nu l-ai scris tu? — întreabă ambasadorul.

— l-am propus, dar Campbell mi-a spus că am un punct de vedere prea părtinitor. Așa s-a hotărît ca Symes să-l redacteze. Și el este părtinitor, dar față de Campbell, ceea ce pentru acesta înseamnă nepărtinitor.

— Trebuie să obținem ca reuniunea să respingă proiectul în ansamblu. Să fie redactat în întregime din nou.

— Nu va fi ușor. Majoritatea oamenilor îl vor sprijini pe Campbell. Doar depind de bunăvoința lui pentru a-și menține posturile.

— S-ar părea că poziția lui Campbell este destul de puternică — spuse ambasadorul. Nu crezi însă că ar trebui să o punem la încercare?

— Desigur — răspuse O'Donell.

Reuniunea a avut loc în biroul lui Worth Campbell. Copii ale textului redactat de Symes Jones, avînd pe ele inscripțiile «secret» și «proiect», au fost distribuite tuturor celor prezenți. Posesorii lor erau rugați ca la sfîrșitul sedinței să le înapoieze.

Erau prezenți un civil și trei ofițeri îmbrăcați în civil de la Pentagon. Erau de asemenea de față reprezentanți ai statelor majore, doi agenți ai C.I.A. și doi ai Agenției de informații a Statelor Unite. Agenția pentru dezvoltarea industrială avea și ea doi reprezentanți. Se mai aflau doi oameni din partea biroului secretarului de stat adjunct pentru contrainformații și doi din partea biroului secretarului de stat adjunct pentru problemele economice — ambele din Departamentul de stat. Un bărbat îmbrăcat într-un costum de tweed reprezenta sectorul planificării politice. În afară de Bill O'Donell mai erau de față ambasadorul Pethwick, precum și reprezentanți ai ministerelor agriculturii, comerțului și finanțelor.

Ambasadorul pe lângă Organizația Statelor Americane, care întârziase cinci minute, își ceru scuze. Secretarul de stat adjunct, Campbell, deschise reuniunea, mulțumind celor prezenți că au răspuns chemării și subliniind dorința sa de a avea loc un dialog liber și sincer. Nici una din formulele politice, afirmă el, nu este sacrosantă. Din moment ce Casa Albă dorește să se procedeze la o reexaminare, acest lucru este de la sine înțeles. El sublinie că nu vrea să spună mai mult pentru că nu intenționează să influențeze dezbaterile.

Un bărbat înalt, de la statul-major, a expus pe scurt acțiunile militare destinate a preveni o preluare a puterii de către comuniști. Aviația era de acord cu planul pentru bombardarea mijloacelor de comunicații din Flores și proiectul se afla în fața șefilor de state majore.

Reprezentantul ministerului agriculturii s-a ocupat de politica zahărului, subliniind că, ținînd seamă de pozițiile actuale în cadrul Congresului față de administrația Miro, va fi greu de menținut în continuare actualul nivel al cumpărăturilor de zahăr. El considera că dacă Miro vrea să-și

inențina cotele, trebuie să învețe de la Martinez cum să-și găsească la Washington un sprijinitor experimentat. Campbell îl intreruse, sugerînd celor ce vorbeau să treacă mai direct la subiect. El întreabă pe reprezentantul C.I.A. care este aprecierea agenției asupra infiltrației comuniste în guvernul de la Puerto Santos. Agenția nu părea să fie chiar atât de alarmată cum ar fi dorit secretarul de stat adjunct. Era clar că omul lor din Puerto Santos se afla sub influența însărcinatului cu afaceri, Joe Hurd. Dar este inevitabil ca la o asemenea reuniune să fie necesară aprecierea serviciului de spionaj. Esența analizei făcute de C.I.A. consta în faptul că situația nu era chiar atât de clară. În acel moment, ambasadorul pe lângă Organizația Statelor Americane consideră că este cazul să intervină în discuție.

— Poporul de acolo a suportat 30 de ani dictatura lui Martinez. Acum se pare că are un guvern bun. Am cunoscut pe unii dintre membrii săi și consider că vor să fie prietenii noștri. Cred că trebuie să recunoaștem acest guvern și să-i dăm ajutor. același ajutor pe care i-l-am dat și lui Martinez. Dl. O'Donell, care e aci de față, și care urmărește îndeaproape evoluția evenimentelor de acolo, este de acord cu mine. Președintele înclină spre o atare soluție. Tocmai de aceea a și fost convocată o asemenea reuniune. Am citit depeșele și se pare că există un acord deplin al oamenilor noștri care se află la fața locului, în sensul sprijinirii administrației Miro. Dacă nu-l sprijinim pe Miro vom obține ceva mai rău.

A fost un discurs foarte eficient. Ambasadorul știa cum să prezinte lucrurile cu autoritate. Pentru un moment chiar și Campbell s-a simțit puțin stingherit. Ar fi fost oare posibil ca reuniunea să fie împinsă să se pronunțe pentru o acțiune nebunească? Îngrijorat de cele ce se petreceau, Campbell văzu că Pethwick se pregătește să intervină. Și-i dădu cuvîntul.

Pethwick era atât de enervat de afirmațiile ambasadorului încît îi trebui mult timp pentru a reuși să explice ceea ce voia să spună, repetîndu-se mereu. Esența celor spuse de el erau următoarele: Martinez a asigurat timp de 30 de ani un guvern stabil și, el, Pethwick, care a trăit acolo, știe că oamenii au fost fericiți pe timpul lui. În ce-l privește pe Miro, putea să spună atât: Miro este un ciine!

Cuvintele lui Pethwick nu păreau să fi convins auditoriul. O'Donell își exprimă părerea că punctul de vedere al lui Pethwick asupra lui Miro precum și cel asupra sprijinului popular de care s-ar fi bucurat Martinez nu erau infailibile. El cită drept exemplu telegramele trimise de Pethwick în care prezicea că regimul lui Martinez va supraviețui. Tot ce spusesse O'Donell era adevărat. Dar violența cuvintelor sale făcu să fie neglijată pînă și argumentarea convingătoare

a ambasadorului pe lângă Organizația Statelor Americane. În plus, O'Donell încălcase o regulă de bază a vieții diplomatice americane care constă în a nu discuta niciodată în public greșelile celuilalt.

Worth Campbell știa că, în decursul oricărei reuniuni, apare un moment cînd decizii ce ar fi putut fi considerate deplorabile sînt totuși acceptate de către participanți, și anume atunci cînd aceștia sînt oboșiți sau se grăbesc să se ducă la o întâlnire, vor să facă o baie sau simt nevoia unui pahărel. El sugera că a sosit timpul să se pună punctul pe i. În ce măsură — întreabă el — putem exclude pericolul comunist dacă îi acordăm sprijin deplin lui Miro? Ambasadorul și O'Donell protestară pe loc, afirmînd că nu aceasta era problema pusă în discuție, ci dacă Miro constituia sau nu un risc rezonabil. Campbell întreabă dacă este un principiu sănătos să încerci să minimizezi riscul.

— E cineva de altă părere? — întreabă Campbell.

Se auzi un murmur de aprobare generală. Atunci Campbell întreabă dacă poate considera această reacție drept o aprobare a ideii că trebuie continuată politica actuală de așteptare vigilență. Cine era împotriva? Participanții își întoarseră privirile spre ambasador și O'Donell — singurii ce-și exprimaseră dezacordul.

Ambasadorul îi ceru lui Campbell să reformuleze întrebarea de o manieră afirmativă: cîți consideră oare că ar fi înțelept să se acorde sprijin administrației Miro acum, după experiența a șase luni de existență a acestuia? Campbell spuse că, după părerea lui, fiecare trebuie să fie de acord că la reuniune a avut loc o dezbateri liberă care s-a încheiat cu un vot asupra politicii așa cum este ea formulată acum. Ambasadorul îl întreabă dacă există posibilitatea să se precizeze că decizia împotriva sprijinirii lui Miro nu a fost unanimită. Campbell răspunde: «Desigur domnule, doar aici nu se fac presiuni». Și cu aceasta reuniunea luă sfîrșit.

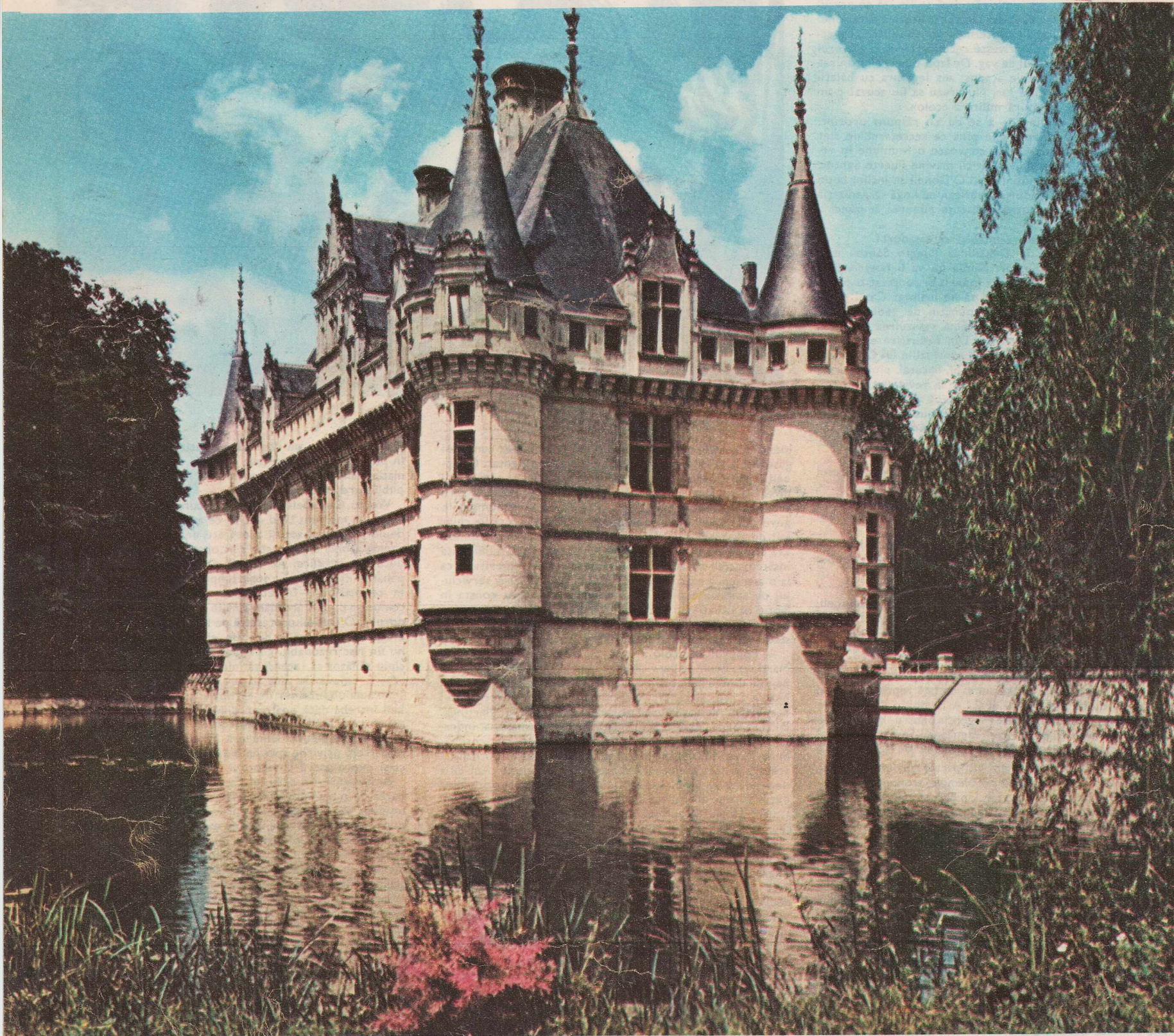
O dată luată hotărîrea, Worth Campbell acționează cu promptitudine în vederea informării președintelui. Symes Jones își asumă sarcina redactării textului final și, în aproximativ zece zile, documentul fu trimis Casei Albe.

Încă mai înainte ca textul să ajungă la destinație, în unele ziare au apărut relatări indiscrete sub asemenea titluri: «Statele Unite își vor menține o atitudine rezervată față de Puerto Santos», «Comuniștii din guvernul Miro reprezintă o piedică în calea ajutorului». Indiscrețiile își făcuseră apariția prea devreme și Worth Campbell s-a văzut nevoit să-l pună pe purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat să dezmințită, în cadrul obișnuitelor sale conferințe de presă, că s-ar fi luat vreă hotărîre. Citind un text dinainte

FRANȚA ȘI BASTILIILE

de Eugen MANDRIC

Mă despart doar câteva săptămâni de ultima mea călătorie în Franța, dar încercînd acum să raportez cititorului observații, impresii și o cît de sumară analiză, parcurg senzația acută că notele mele au fost scrise cu ani de zile în urmă. În ultimul timp am urmărit cu atîta patimă frământările acestei Franțe căreia-i iubesc pînă și paradoxurile, încît s-a scurs realmente o veșnicie de la ultimul Mai, pe care l-am început la Palatul Elysee, asistînd la tradiționala cupă de șampanie, ciocnîta senin și grandios de președintele republicii cu hamalii din hale, pentru a-l continua pe bulevardul Saint Michel cu ochii împăienjeniți de gazele lacrimogene ale grenadelor poliției.

Lungi secole de muncă și cultură i-au stabilit Franței locul său distinct în conștiința și în inima omenirii. Ne permitem să alăturăm aici două imagini pe care le-am intitulat, laolaltă, Franța eternă. Sus, una din perlele șiragului, mondial cunoscut, de castele ale Loirei: Franța istoriei, a talentului, a frumuseții. În dreapta, Victor Hugo din curtea Sorbonei ocupată de studenți, este onorat, în zilele din Mai 1968, cu un drapel roșu: Franța înnoirilor.

Karl Marx, căruia nici adversarii nu i-ar putea contesta autoritatea în materie, numea Franța țara clasică a revoluțiilor. Am asistat, în Franța, la începuturile mișcărilor sociale care, prin amploare și violență, păreau să prevestească, în cursul lunii mai, o fundamentală orientare către stînga a cursului vieții politice.

La sfîrșitul lunii iunie aceeași Franța, chemată la urne, a ales cea mai puternică majoritate deținută vreodată, de un singur partid, în toată istoria ei parlamentară: o majoritate de dreapta.

Sprijinindu-se, legislativ, pe această majoritate de dreapta, generalul Charles de Gaulle anunță reforme al căror caracter se vrea, evident, de stînga.

Atunci pentru ce, în mai, peste nouă milioane de greviști, Sorbona ocupată, baricade și grenade? Explozie gratuită? Imposibil. la asemenea porții.

Explozie justificată? Atunci de ce nu s-a manifestat în alegeri?

Ce s-a petrecut în mai?

Sînt înclinat să dau cuvîntul unuia dintre cei mai iluștri reprezentanți ai învingătorilor (nu pentru că învingătorii ar avea întotdeauna dreptate), unui confident al generalului De Gaulle, cu care președintele împărtășește sentimentul copleșitor, de esență tragică, al istoriei, lui André Malraux: «Repetiția generală a acestei drame, întrerupte doar, anunță marea criză a civilizației occidentale». Și, mai departe, ministrul care n-a uitat scriitorul și filozoful constată: «Întîlnirea dintre elementul tineret (**intelectual** — n.r.) și elementul proletariat este fără precedent», pentru a conchide: «O grevă capitală este întotdeauna mai mult decît o grevă».

Sînt în întregime de acord că ceea ce s-a petrecut în mai, în Franța, reprezintă mai mult decît o grevă și tocmai din această pricină, literalmente intimidat în fața complexității problemelor ridicate de criza civilizației occidentale, aș încerca, la capătul acestei primăveri franceze care a început prin a anunța prefaceri și s-a încheiat scoțînd din urne conservatorism, să reflectez la numai o parte a problemei, la ceea ce se numește «societate de consum» și la alienarea individului în această societate.

Franța nu este exemplul cel mai elocvent al «societății de consum», în orice caz nu în măsura în care Statele Unite o reprezintă. Totuși, tocmai suprastructurile caracteristice acestui mod de viață, pe de o parte, și suprastructurile învechite, cu vîrfurile lor cel mai vechi, Universitatea, au fost, împreună, ținta celor mai violente contestații.

Franța a abordat revoluția tehnico-științifică contemporană de pe pozițiile unei țări cu veche tradiție industrială și cu strălucite realizări științifice. Există vaste și, adeseori, ireductibile divergențe cu privire la căile parcurse și cele de viitor în această revoluție a științei și tehnicii, a structurilor franceze ale acestei revoluții, a raportului dintre cadrul național și Piața comună, dar, din unghiul din care vreau să abordez problema, există posibilitatea de a nu le cita.

Rămîne un fapt că Franța, ca și alte țări occidentale avansate industrial, a realizat cu mijloacele acestei revoluții tehnico-științifice mutații fundamentale, cu aceleași consecințe pentru indivizi ca și în alte țări, mai avansate sau mai puțin avansate decît ea.

Criteriile eterne ale oricărei economii, eficiența, productivitatea, au început, în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, să joace un rol într-atît determinant în viața fiecărui individ, pînă în raporturile ei cele mai intime, încît tuturor celorlalte valori eterne, etice și estetice, le rămîne din ce în ce mai puțin loc, dacă le mai rămîne.

Pentru a se menține în competiția cotidiană, care este viața modernă, individul trebuie să fie într-atît productiv în planul concret, posibil a se calcula cifric, încît nu-i mai rămîn forțe și timp pentru nimic altceva.

Contradicția ireductibilă a «societății de consum» este că, pe măsură ce viața se îmbogățește cu de toate, de la computere la frigider, individul este din ce în ce mai lipsit de bucurie. Aparamentul, televizorul și automobilul personal n-au rezolvat decît confortul (pentru cine l-a rezolvat), nu fericirea. Computerele, atomul controlat, automatizarea, au creat noi industrii, nu o nouă civilizație.

Am urmărit, la Chinon-Avoine, pe malul Loirei, grupul de muncitori, tehnicieni și ingineri care, închiși într-o cameră de sticlă de mărimea unui birou de contabil-șef, urmăreau cele 6 000 de informații furnizate de computer în fiecare secundă cu privire la funcționarea reactorului atomic aflat la cîțiva metri de ei. Dacă soarele și căldura sa sînt produsul unei perpetue reacții în lanț, atunci grupul acesta urmărea și dirija, secundă de secundă, soarele închis în betoanele centralei E.D.F. 3, precum și vînzarea, cu amănuntul, în rețea, a produsului solar numit megawatt.

Mi-a fost greu să-mi închipui un membru al acestui grup bătînd mătănii într-o biserică, pentru un Dumnezeu cu care, el însuși, se află în competiție. Nivelul științific și tehnic al contemporaneității cere o nouă scară a valorilor umane, noi idealuri și foarte multă bucurie, cele mai simple bucurii din lume, dar în cantități direct proporționale cu cheltuirea excesivă de energii, ori tocmai toate acestea lipsesc cu desăvîrșire din vitrinele strălucitoare ale «societății de consum».

Acesta este, cred, fundalul general a ceea ce André Malraux numește «marea criză a civilizației occidentale».

Resortul concret și francez al evenimentelor din mai și a evoluției lor ulterioare are, firește, cauze concrete și franceze.

Pe plan social, într-o economie în plină expansiune, dar și în plină transformare a structurilor, muncitorii, în special, și salariații, în general, nu înțeleg să plătească ei, în primul rînd, prețul acestor transformări.

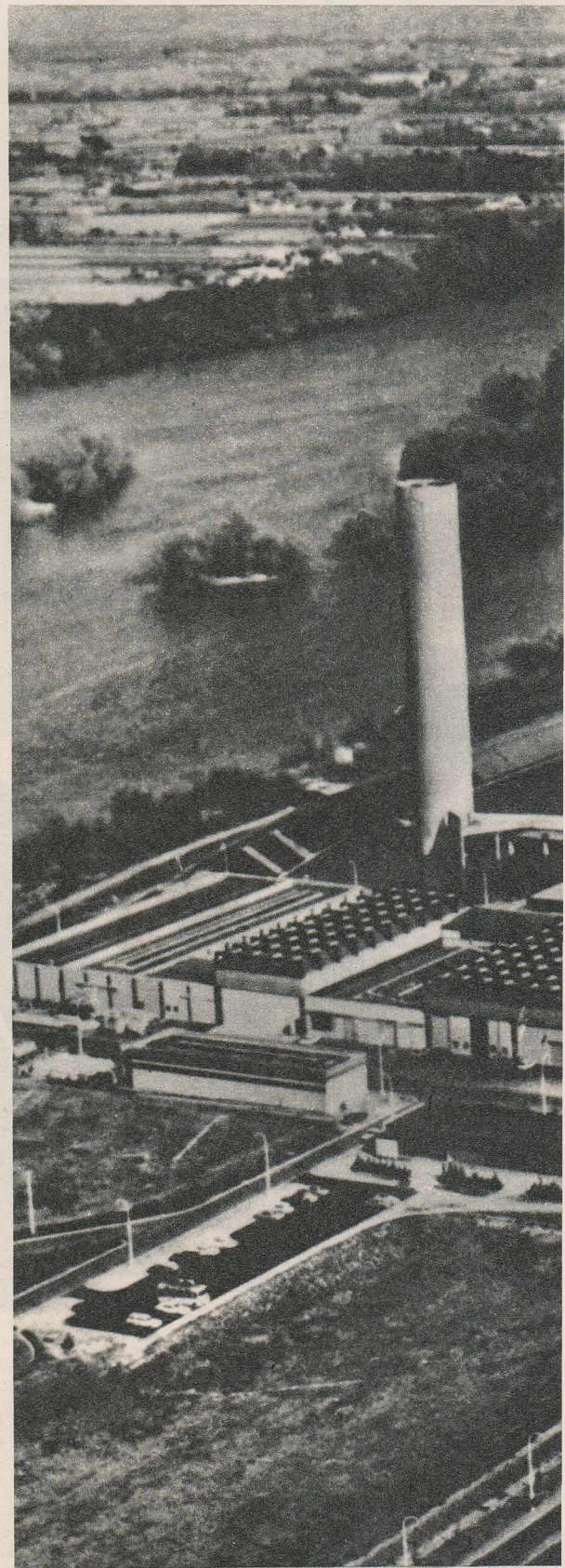
Pe plan politic, după peste un deceniu de uimitoare (pentru Franța, îndeosebi) stabilitate guvernamentală, datorată mai ales personajului istoric care este generalul De Gaulle, stînga franceză a fost și rămîne cu adevărat unită măcar în cererea adresată puterii de a permite un dialog național real.

În fine, Universitatea, expresie unanim recunoscută a tot ce Franța are mai depășit de realitățile epocii în structurile sale intelectuale, a cerut și cere reconstruirea fundamentală, în orientare, în organizare, în raporturile student-profesor, în dotare și în «spiritul lucrurilor», a învățămîntului francez.

Criticii evenimentelor din mai pot reproșa, în numele patriotismului francez — și în puține țări din Europa sentimentul de patrie este atît de puternic ca în Franța — pierderile grave aduse economiei naționale de greva celor peste 9 milioane. Fapt este că muncitorii au încrucișat brațele în incinta uzinelor lor franceze, în vreme ce 5 miliarde de franci grei au trecut granițele țării, depuși în bănci străine de cei care se speriaseră de steagurile roșii.

Recul electoral înregistrat de stînga franceză are numeroase explicații, dintre care, unele, sînt de culoarea politică a celor care le emit. Fapt este că, împotriva U.D.R., care s-a prezentat alegătorilor ca partidul stabilității, întărit cu tot ceea ce reprezintă în Franța generalul De Gaulle, stînga a prezentat un front fără program comun, cu manevre în spatele pozițiilor deținute de partidul comunist, cu mulți dezamăgiți în rîndurile celor «de la bază» și cu o reală nevoie de clarificări și readaptări la nivelul onora din comandamente.

Excedată în piață publică, pe străzi și pe baricade de probleme pentru amploarea cărora s-au propus

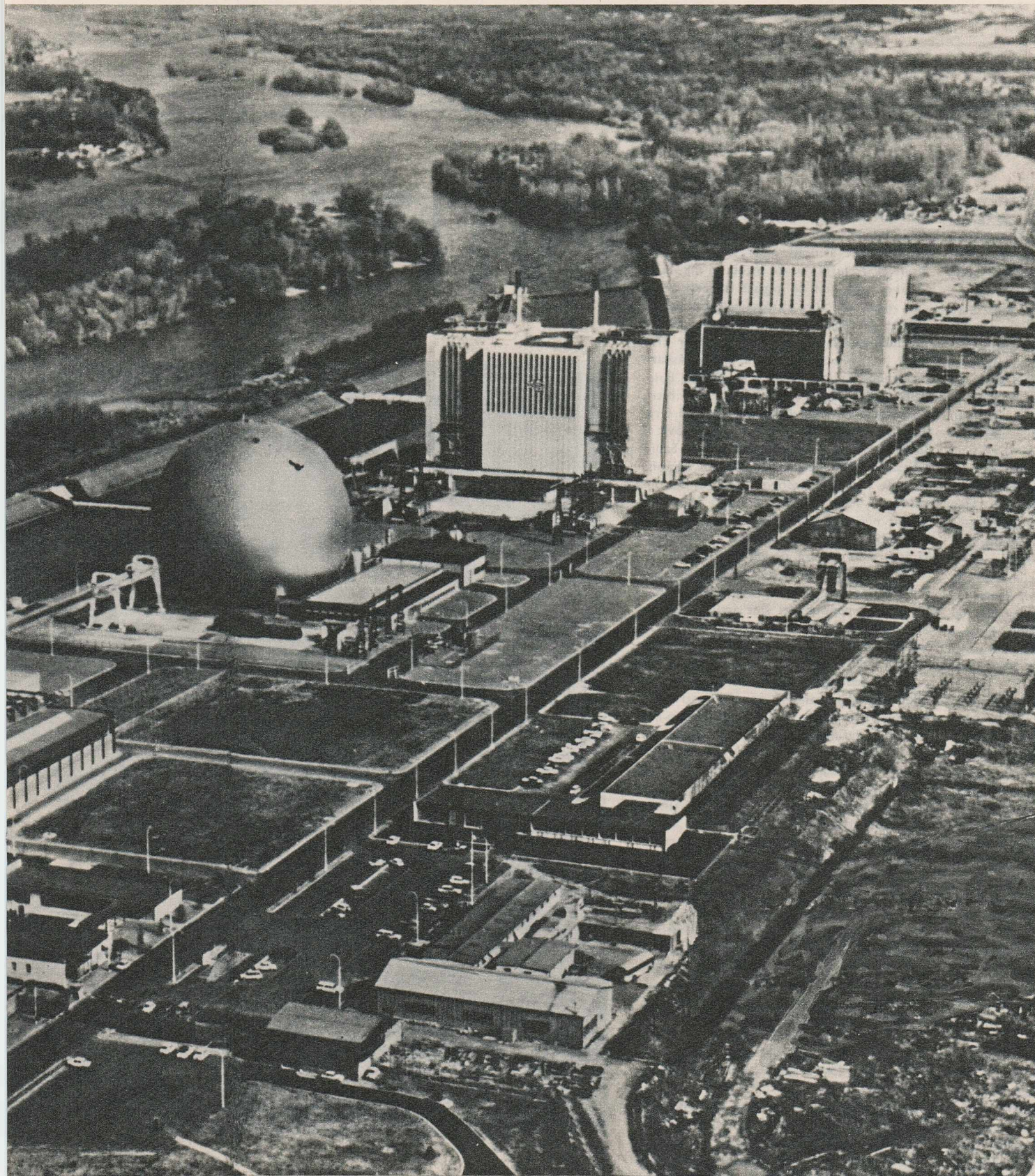

și destule soluții confuze, Franța electorală s-a retranșat în stabilitate, mișcare care poate fi interpretată și drept un reflex conservator.

Dar pentru a măsura forța uriașă a ideilor înnoitoare în rîndul maselor active, vom spune doar că nimeni, în Franța, nici dreapta, nici stînga, nici centrul, nu crede că Franța de după luna mai 1968 mai este aceeași.

Între alți factori, aceasta se poate exemplifica și cu tineretul Franței.

Ani de zile, non-conformismul acestui tineret se măsura cu lungimea pletelor, la băieți, și cu scurtimea minijupelor, la fete. Pentru observatorii superficiali, și foarte mulți au observat superfi-

Trei castele pe malul Loirei, a căror splendoare stă îngropată în betoanele interioarelor: cele trei centrale atomo-electrice franceze în producție.

cial, imaginea acestui tineret s-a confundat cu Johnny Hallyday urlând la Olympia, în vreme ce tînărul ideal — o, dar unde sînt aceștia? — își pregătea o carieră bazată pe diplome și relații.

Si iată că acest tineret irumpe în viața politică a țării. Romantic, confuz, confundîndu-l pe Engels cu Che Guevara, strigînd «Trăiască imaginația!» ca să-i sperie pe polițiști și ridicînd baricade ca să învețe alt fel matematica, afișînd pe pereții Sorbonei «Atențiune, urechile au ziduri», golînd de literatură filozofică toate librăriile Parisului, ocupînd cu o teribilă dezinvoltură Cartierul Latin și descoperînd, în mai, **rolul clasei muncitoare în evoluția societății.**

De la o zi la alta, lozincile studențimii franceze au devenit mai coerente, contestația lor mai fundamentală. Fenomenul politizării tineretului universitar, oricîte confuzii comportă încă, în Franța ca și în restul Europei occidentale, nu prevestește nimic bun pentru Bastiliile «societății de consum».

S-au făcut glume, mai mult sau mai puțin reușite, despre studentul care vine la baricadă în automobilul cumpărat de tătucu. În Italia, Pier Paolo Pasolini a scris un poem de o remarcabilă lipsă de poezie în care se declara de partea polițiștilor și împotriva studenților, pentru că polițiștii s-au născut în cartierele săracilor, iar studenții invers. Dar toate acestea nu pot ascunde faptul că actuala

civilizație occidentală nu mai are de partea sa tineretul, viitorul.

N-am intenționat, pentru a aduce un omagiu zilei de 14 Iulie, cînd se sărbătorește dărîmarea Bastiliei, să fac o analiză a situației politice din Franța, ci pornind de la datele politice ale Franței și de la vocația ei revoluționară exemplară, să mă bucur din adîncul inimii că țara aceasta minunată se frămîntă, fie uneori și dureros.

Europa și lumea întreață au mai avut prilejul să cîștige în inteligență din frămîntările dureroase ale Franței.

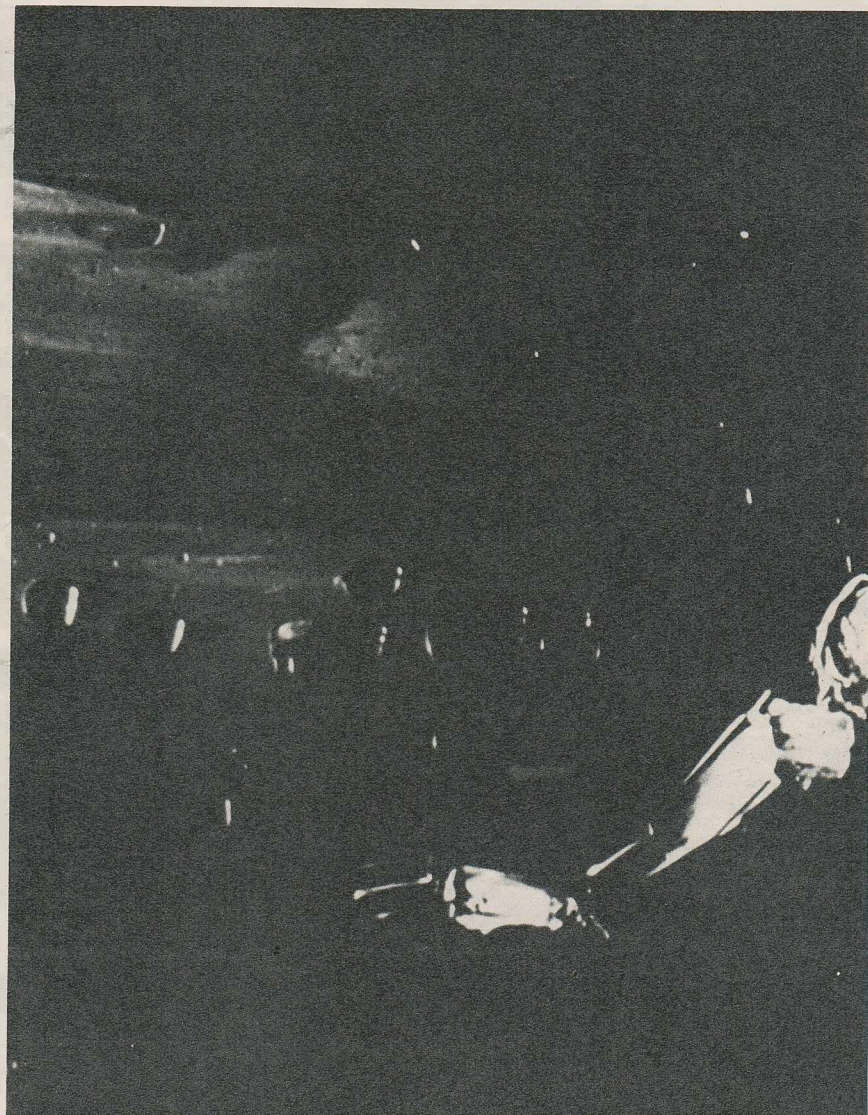
ÎNTRE MICI

Cu trei ani în urmă ne-am amărit multe zile întrebându-ne dacă animația este sortită într-adevăr să dispară «kasemenea ebenisticii din secolul al XVIII-lea». Pe urmă ne-am mai liniștit. Atât cât ne poate liniști o certitudine îndeajuns de dureroasă ca aceasta: pentru a ajunge acolo unde merită din plin să se afle, în zona unanimeselor recunoașteri și îmbrățișări — zonă în care alte arte sînt de-a dreptul catapultate — animația trebuie să se încordeze dramatic, să ducă o luptă pe viață și pe moarte pentru cîștigarea fiecărei palme de pămînt. Poți să faci ocolul lumii într-o celebritate în numai trei zile, cîntînd o melodie în picioarele goale, dar îți trebuie uneori un an pentru a impune cîteva linii cu chip de om, pe deasupra și purtătoare de filozofie. O nedreptate și atîta tot. Una dintre multele nedreptăți iscate deopotrivă de mecanismul din ce în ce mai complicat al societății moderne și al firii noastre întortocheate. Oricum, într-o lume cum este cea contemporană, în care foamea de *semne*, de *simboluri*, de *întruchibări* este aproape neliniștitoare (după expresia lui Roland Barthes), nu se poate ca o artă care, prin excelență, pune în mișcare *simboluri* să se prăpădească sub ochii noștri.

Festivalurile din ultima vreme — chiar și atunci cînd nuși-au oferit toate premiile celor mai semnificative creații — ne-au întărit convingerea în vigoarea artei de animație. În acest sens. Mamaia '68 nu ne-a pus numai la curent cu ceea ce se întîmplă în lumea largă, ci ne-a adus în fața atacului pe care cîteva școli naționale îl susțin concentrat și insistent. Cauza animației este apărută astăzi în bloc, nu răzleț, și desigur, nu întimplător cei care acționează astfel sînt și adevărații învingători: școala iugoslavă de la Zagreb, școala bulgară, cea poloneză, maghiară. O întrebare de genul «va înghiți oare drăgălașul film de divertisment creația serioasă» nu-și mai are locul. Recenta întîlnire internațională a dovedit-o cu prisosință. Lăsînd la o parte orice optimism festiv, nu cred că amuzamentul grațios este un căp-căun perfid, ci o direcție aparte și necesară în filmul de animație; în orice caz însă el nu mai determină liniile directoare. După cum nici avîntarea acestei arte către zonele grave nu trebuie văzută ca o încrîncenare ostentativă și generală, menită să alunge orice zîmbet din grădina animației. Această a opta artă sau a șaptea-bis, cum vrem să-i spunem, urmează, în felul ei, drumul cel mare al cinematografului, căreia îi împărtășește și zbaterele, și compromisiunile. Importantă este puterea cu care micile desene, păpuși, cartoane decupate, punctele și liniile aduc în lumea lor cîteva din întrebările care frămîntă lumea contemporană. Dacă noi, toți muritorii, avem sau nu avem chef să le luăm în seamă, dacă între un purceluș nostim și un omuleț caraghios și el, dar care a trecut nițel prin Kafka, îl preferăm pe primul, asta este altceva. Prin ceea ce are mai bun în ceasul de față, ea, animația, își face datoria propunînd iubitorilor și ne iubitorilor nu un material de consimțire sentimentală ori intelectuală, ci unul de meditație. Ambiția de a depăși prin gîndire și efort estetic condiția descriptivist-moralizator-dulceagă a smuls din masa filmelor prezentate (peste 100)

numeroase pelicule despre care vom mai auzi vorbindu-se. Cele două creații ale cineastului bulgar Ivan Andonov (l-am cunoscut ca interpret al două mari filme — *Voci în insulă* și *Ocolul* și nu voi înceta să mă întreb în sinea mea, cum se impacă în acest artist de o aleasă structură intelectuală două naturi atît de deosebite: una actoricească, oricum spectaculoasă, și alta, cea de animator prin forța lucrurilor, destinată să se desfășoare în penumbră), *Încurcături* și *Esperanza*, ignorate surprinzător și întristător de către juriu, filmele iugoslave *Poate Diogene* (N. Dragic), *Despre găuri și dopuri* (Ante Zaninovic), *Croaziera* lui John Hubley, *Valul* lui Sabin Bălașa, *Sirena* belgianului Raoul Servais, *Fața* de Herbert Kosower (S.U.A.), *De închiriat* — filmul suedezului Lasse Lindberg (și nu numai ele) ne împing pe un tărîm fierbinte: acolo unde animația, această artă făcătoare de *mișcare*, de *imagini* și de *semne*, nu trișează. Nici nu ne amăgește, nici nu ne îmbată. Ne face doar ceva mai lucizi. Cei care ne-au condus aici sînt artiști care nu au gîndit în locul nostru, nu au iubit în numele nostru și nici nu le-a fost teamă pentru noi: filmele lor sînt invitații la un spor de meditație pe tema frumoasei și dificilei condiții umane în epoca noastră. Ce facem cu speranțele noastre și cum ieșim noi înșine în întîmpinarea lor, cum suportăm înfrîngerile dar și victoriile, cum ne descurcăm în marele teatru al lumii, și cîtă responsabilitate ne asumăm; știm să suportăm cu demnitate însingurarea ori să ținem piept, ca niște ființe complexe ce ne aflăm, înverșunării cu care tehnica vrea să ne scoată ochii și să ne invadeze sufletele? Iată numai cîteva din întrebările care ar trebui să nu ne dea pace. Dacă sîntem neapărat doritori de confort spiritual — și n-are rost să ne ascundem: sîntem — atunci putem *consimți* cu parabolele corecte, meșteșugăresc exacte și univoce pe nume *Inventatorul încălțămintei* (Zlatko Grdgić), *Trăgătorii* (D. Donev), *A se îmbrăca* (Bob Kurtz), *Sabia* (S. Renc). N-avem nimic împotriva unei astfel de hrane sintetice, cînd mai aromitoare, cînd mai amăruie, dar ne întrebăm dacă nu cumva unele dintre ele au fost exagerate, și în dauna altora, răsplătite.

Totuși între neliniștea unui Andonov ori Dragic și Zaninovic (mai ales cînd această neliniște este îmbrăcată în haina unei desăvîrșite rigurozități profesionale) și gluma amabilă, ușor clipitoare din ochi, parcă ar trebui să încapă și problema opțiunii. Mai repede s-au întîlnit părerile cînd a fost vorba de poezie (e și aici un semn). Către calul fantastic, smuls din pictură și animat cu mare măiestrie de cineastul polonez Witold Giersz (*Portretul unui cal*) ori către personajul legendar, *Căpitanul Arbanas Marko* (Zlatko Bourek), ne-am îndreptat cu toții. Inexplicabil însă cum a putut să treacă atît de neobservată delicata poezie a filmului *Pe fir*, realizat de Constantin Musteștea. De altfel, dintre toți artiștii români prezenți în competiție cu creații de facturi și inspirații diferite, juriul a preferat (în afară de Sabin Bălașa) pe... Ion Creangă. (*Prostia omenească*, ilustrată de George Sibiianu, a dobîndit un «*Pelican de aur*») Seducția umorului marelui nostru moldovean a operat din plin. Numai

noi știm cît de greu este să lupți cu Creangă!

*

Am văzut la Mamaia cățeluși și ursuleți din hîrtie, din lină, ori desenați ca pe vremea strămoșului nostru Walt Disney, am văzut omuleți moderni cocoșați de gînduri, am mai văzut pictură realistă și suprealistă animată și ea, fotografiile puse în mișcare, linii și puncte săltărețe, și chiar o mică și diabolică intervenție a unei mașini electronice. Nimic trîsnit cu orice preț. Adică ceea ce face animația de mai mulți ani încoace, de cînd nu-i mai ajung, pe bună dreptate, clasicismul și neoclasicismul și încearcă să-și ane-

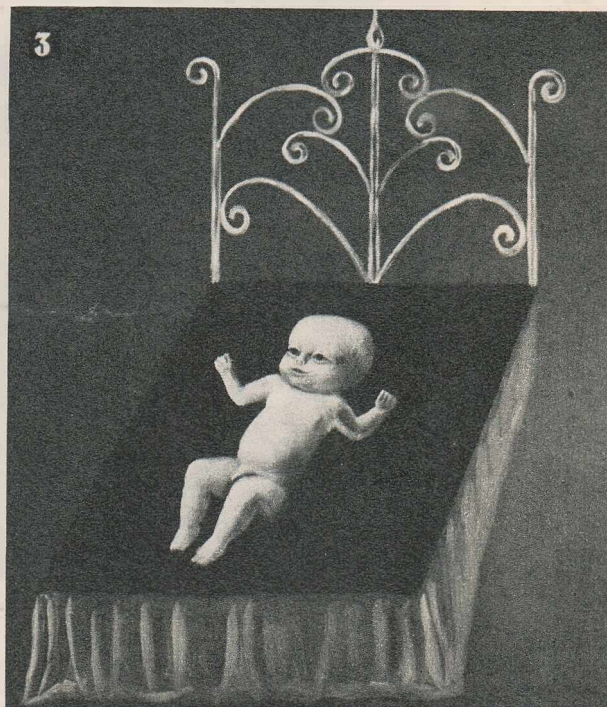
zeze cu maturitate noi teritorii. Nimic rău în această expansiune. Doar trăim, cum spune un distinsul cineast american Herbert Kosower, într-o lume «făcătoare de animație la orice pas. Cînd răsfoim o revistă ilustrată, nu animăm fotografiile, cînd așteptăm culoarea verde la colțul de stradă nu urmăm un joc de animație?» Probabil că nici un eventual asalt al mașinilor electronice asupra ecranului nu ne va speria prea mult. Probabil, Oricum, «în timpul primilor ani va trebui să ne mulțumim și cu filme de avangardă», ne consolează André Martin.

Magda MIHĂILESCU

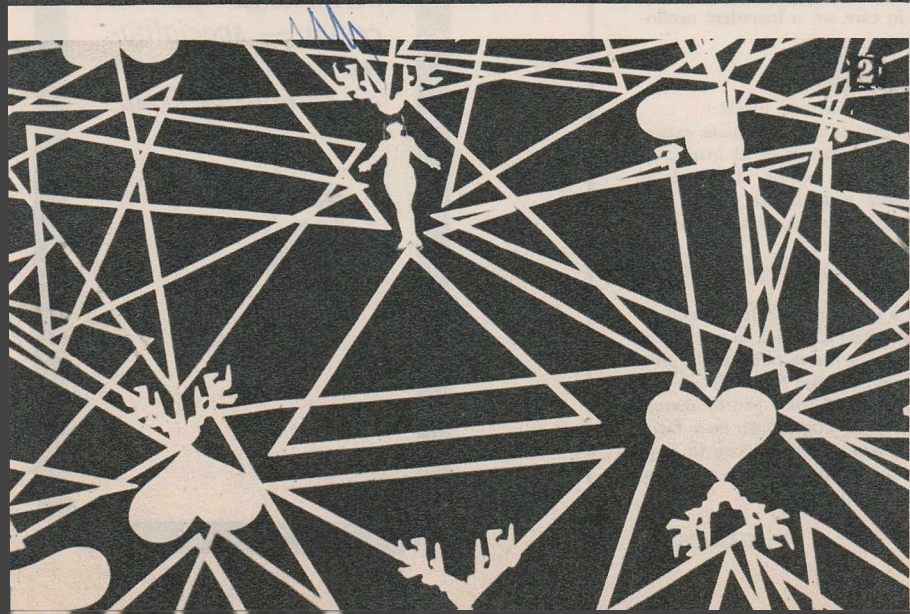

Oaspeți de onoare ai Festivalului de la Mamaia: Witold Giersz (R.P. Polonă), Bratislav Pojar (R.S. Cehoslovacă), Herbert Kosower (S.U.A.).

Y MOUSE ȘI KAFKA

Așteptăm să vedem aceste filme pe ecranele noastre, ori măcar la Cinematecă: «Portretul unui cal» (foto 1), «Esperanza» (foto 3), «Valul» (foto 2).

Ante Zaninovic și Ivan Andonov dialogînd cu pictorul Sabin Bălașa și scriitorul Marin Sorescu.

De vorbă cu Emmanuèle Riva

„Numele dv. este Nevers?”

Am riscat, în glumă, această întrebare, la începutul întrevederii pe care mi-o acordase Emmanuèle Riva. Și nu numai de dragul glumei, ci pentru că aveam sentimentul că eroina *Hiroshimei* coborise de pe ecran, în fața-mi, atât de pregnantă îmi părea identitatea temperamentală a personajului cu protagonista. La întrebarea mea dacă nu cumva rolul a fost scris special pentru ea, Riva a suris:

— Vă asigur că nu! Margueritte Duras scrisese de mult scenariul când Resnais m-a ales pe mine ca interpretă. Era primul film și pentru el, și pentru mine. Zic primul lui film de lung metraj, pentru că — după cum știți — realizase câteva scurt metraje. Dar Resnais nu mai dirijase pînă atunci actori, iar eu nu mai făcusem cinema. Amîndoi ne aflam la debut! De altfel, întreaga echipă a filmului trăia turnarea aceea ca pe un eveniment extraordinar. În ceea ce mă privește, nici nu aveam măcar impresia că joc, ci că trăiesc. Acesta era, desigur, meritul regizorului, pe care n-aș vrea să vi-l închipuiți însă epuizindu-se în explicații amănunțite. Există mereu un acord tacit între noi. Îmi spunea ceea ce își dorea, începeam să repetăm, urma turnarea citorva duble — totul în mod obișnuit. E drept că totdeauna căutam să realizăm scena de la prima încercare, pentru a-i păstra prospețimea. Ceea ce mi-a plăcut la Resnais a fost neprevăzutul. Dintr-o scenă care mi se părea inițial banală, mă pomeneam în spații psihologice cu totul neexplorate. Într-un cuvînt, trăiam cu toții descoperirea vieții personajelor.

Aceasta în ciuda materialului tehnic cu totul demodat pe care-l aveam la dispoziție. Este destul să vă spun că din pricina aparatului primitiv a trebuit, mai tîrziu, să postsincronizăm filmul în întregime. Nu vă puteți închipui ce înseamnă asta! După zece luni de la încheierea turnărilor, mi-era groază să reiau totul de la început. Dar Resnais găsea mai tîrziu că acest recul, această întoarcere în timp, a fost utilă filmului, a fost o experiență interesantă de retrăire.

— Și apoi?
— Ceea ce a urmat a fost foarte trist!
— Dar mi se pare că ceea ce a urmat a fost succesul!
— Succesul, da! Dar și urmările sale nefericite. După *Hiroshima* am primit munți întregi de scenarii, care nu erau în realitate altceva decît copii nereușite ale filmului lui Resnais. Este o tendință a spectatorilor, a regizorilor și chiar a criticii de a-l încătușa pe actor în personajul care l-a consacrat. Actorul are datoria să se sustragă acestui sistem care îl împinge la repe-

tare. Interesant în meseria noastră este — tocmai! — să joci lucrurile cele mai diverse.

Era monstruos cum puteau crede că, în dorința de a mă revedea pe ecran, aș fi fost în stare să trivializez *Hiroshima*. Am refuzat toate aceste propuneri, așteptînd un rol adevărat. Existau, pe de altă parte, foarte mulți oameni care mă admirau pentru ce reușisem în filmul lui Resnais, dar își spuneau: «Mai mult decît asta nu mai poate da!» și atunci se hotărau să nu mă distribuie. Așa am rămas un timp izolată. Melville a fost singurul căruia nu i-a fost teamă de succesul *Hiroshimei* și m-a distribuit în *Léon Morin, prêtre*, alături de Belmondo. El a fost primul care a spart cerul de indiferență care se crease în jurul meu și care mă îngrozea...

— De atunci ați jucat în numeroase filme. M-ar interesa dacă înainte de a semna un contract, consultați în prealabil scenariul?

— Nu semnez niciodată un contract înainte de a citi întreg scenariul. Consider asta o datorie personală. Altfel ar însemna că lucrez doar pentru bani. Aș face o singură excepție: doar atunci cînd aș lucra cu regizori în care am o încredere neclintită.

— Și care ar fi aceștia?

— Știu și eu? Fellini, Truffaut, Lelouch...

— Dar care ar fi după părerea dv. criticul ideal?

— Criticul obiectiv. Și el nu există fiindcă nu poate exista. Este firesc ca orice critic să judece în raport cu el însuși, cu concepțiile și sensibilitatea sa. Criticul trebuie să posede o inteligență riguroasă și multă-multă generozitate umană. Un bun critic trebuie să știe să deschidă drumuri, să ajute creația, s-o îmbogățească. Și asta-i rar, foarte rar...

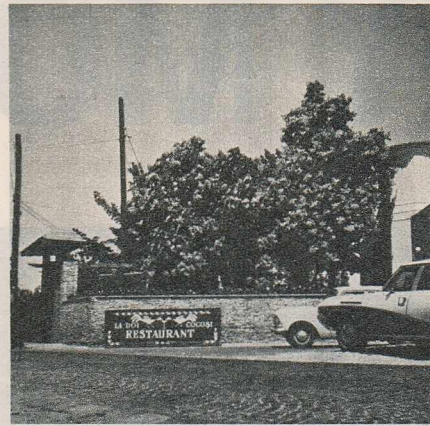
— Găsiți că succesul comercial al unui film poate intra în contradicție cu valoarea sa artistică?

— Principatul este — cred — să nu te gîndești la succesul de public, în timpul turnării. Un cineast se alienează în momentul în care face filmul în așa fel încît să vină întreg publicul. Reușita comercială trebuie să fie involuntară. Pe cînd turna *Hiroshima*, Resnais repeta mereu că acesta nu va fi film pentru marele public, ci pentru cinematecă. Reușita comercială ne-a făcut nespul de fericiți, dar ea n-a fost pentru noi un scop în sine. Ea constituia dovada că larga masă a publicului ne-a înțeles. Și asta fusese doar dorința noastră supremă...

T. CARANFIL

Restaurantul
«LA DOI COCOȘI»

Pe artera de circulație București-Buftea (Șoseaua Străulești nr. 6) vă stă la dispoziție restaurantul «La doi cocoși». În permanență pui la ceaun — specialitatea unității. Grătar cu cărbuni de lemn.

18 32 99

de Teodor MAZILU

SUBLIMUL PROVIZORIU

Am vorbit despre ticăloșia provizorie, iată că există însă și gingășia provizorie. Există oameni care după ce fac fel de fel de potlogării, simt nevoia să fie și sublimi. Tot așa cum după o masă bună, ei cer o cafeluță, tot așa după o mare potlogărie, simt nevoia unor clipe de reculegere. Chiar și cinstea o socotesc un sentiment care trebuie făcut prin rotație. Azi sînt eu cinstit, și ești tu necinstit, miine sînt eu necinstit și ești tu cinstit. Cinstea e un fel de țintar care se schimbă de la o zi la alta. Dar ei nu pot trăi fără acest sublim provizoriu. De aceea se și refugiază din cînd în cînd în artă, chiar sînt și zguduți de o simfonie a lui Beethoven. Obosiți de atîtea combinații întunecate, de-abia așteaptă să se învăluie de muzica universului. Dar nici în muzica universului nu stau multă vreme, căci îi așteaptă afaceri. Muzica e sublimă, dar timpul este bani. Sublimul provizoriu e ca un fel de popas între două afaceri. Uneori cînd afacerea devine presantă, scurtează timpul dedicat sublimului și gingășiei sufletești. «Spune, dragă, repede ceva frumos, că pierd repede o combinație grozavă. Să fie mare, dar să fie scurt». De aceea, el cere un sublim cît mai comprimat, el ar vrea un paradis pe care să-l soarbă în pilule. Are și cîțiva prieteni specialiști în sentimente frumoase. Specialiștii știu ce vrea negustorul și nu se sfîesc să-i ofere cîteva citate din Platon, pe care negustorul le înghite cu puțin Muscat Ottonel.

Interesant că fără acest puțin sublim, fără o adiere din Beethoven, sau fără să se emoționeze în fața unui apus de soare, afacerile merg cam greu. Are nevoie de o adiere divină, ca să ajungă cît mai direct în buzunarele cetățeanului. Soției, pe care o terorizează sistematic, îi oferă o dată pe an o clipă de lirism, un fel de despăgubire spirituală, un fel de pensie morală. «Te-am chinuit o viață întreagă. Hai să-ți ofer o prăjitură la Capșa».

De la o vreme însă, afacerile s-au înmulțit atît de mult, încît, cu regret, a trebuit să se despartă de Beethoven, de Platon. Frate-frate, dar brînza e pe bani. A trebuit să renunțe la clipele de înălțare sufletească, și chiar la acea anuală tandrețe pe care i-o oferea nevestei. De aceea, de cîte ori are o afacere pe care o termină cu bine, se gîndește la Beethoven ca la o afacere pe care a pierdut-o iremediabil. Se gîndește la Beethoven cum se gîndește la banii pe care i-a pierdut în cursele de cai de la Ploiești... Sărmanul Beethoven, ce divin era...

de Felicia ANTIP

UN CERC PĂTRAT

Cine ar îndrăzni să se opună răsturnării programului unei seri pentru că meciul de fotbal a avut «prelungiri»? Pină și imbatabilii «Campioni» au fost împinși o dată afară din program. Dar de ce să ne legăm de fotbal? Cu sau fără el, orarul televiziunii noastre este atît de labil încît începerea unei emisiuni la ora fixată a devenit o excepție. Într-o seară însă am fost cu toții martorii unei scrupulozități neobișnuite. Privind către cineva care îi făcea desigur semne disperate și imperative, Vasile Maciu, membru corespondent al Academiei, s-a văzut nevoit să curme brusc firul dezbaterii pe care o conducea. A comis totuși greșeaua de a-i permite criticului Dumitru Micu să dea o replică — se pare importantă — dar regizorul de emisie a avut grijă să îndrepte această greșeauă: a comutat sunetul și imaginea la mijlocul celui de-al doilea cuvînt rostit de critic. Și gata! Ce atîta vorbă lungă?

Căci televiziunea nu a învățat încă să cultive și să prețuiască vorbele schimbate între oameni, discuțiile. Se străduiește totuși. O dovedește, între altele, chiar introducerea emisiunii intitulată «Dialog despre cultură». Numai că nu prea știe încă în ce fel trebuie să-l organizeze. Mai întîi, de ce «dialog»? Dialogul e, după cum îi spune numele, o convorbire între doi oameni sau între două părți. Amintita dezbatere întreruptă cu atîta brutalitate ar fi trebuit să se cheme alt fel. Dialogul în trei e un fel de cerc pătrat. Să se rămînă atunci la dialogul real, în doi? Nu cred că e soluția optimă. Se potrivește în cazul interviului, al emisiunilor care au rostul de a prezenta o personalitate. Pentru schimbul de idei formula minimă este 2 + 1, adică doi invitați și un conducător al dezbaterii, un fel de arbitru (americani îi spun «moderator»). Rostul acestuia din urmă este de a limita devierile de la direcția principală a discuției, de a atrage atenția asupra punctelor de acord și asupra punctelor de dezacord dintre interlocutori, pentru ca să se poată progresa spre concluzii, să nu se revină mereu pe locurile bătute anterior. Nu e obligatoriu ca «arbitrul» să fie de la televiziune. Așa după cum convorbirile în doi cu diverși scriitori au fost mai interesante, mai complexe, atunci cînd întrebările au fost formulate de un confrate sau de un critic din afara televiziunii, și schimburile de opinii pot beneficia de asemenea calificate colaborări externe. Esențială e aici postura adoptată de al treilea, conștiința faptului că este nu unul dintre participanții la dezbatere, ci organizatorul ei. Ceea ce e de altfel mai greu decît să-ți expui propriile tale opinii.

Unii cititori vor considera poate că insistăm excesiv asupra unei minore probleme de tehnică. Experiența de pînă acum arată însă că e destul de importantă. Doi invitați lăsați să-și împărtășească reciproc (și nouă) opiniile despre o problemă riscă să se piardă în chestiuni de detaliu, omîțind aspecte fundamentale pentru înțelegerea temei în discuție, așa cum s-a întîmplat cu primii participanți la dezbateră despre specificul național. Dacă în săptămîna următoare lucrurile s-au desfășurat incomparabil mai mulțumitor, aceasta se datorește fără îndoială și faptului că participanții, vechi colaboratori ai televiziunii, au deprinderea exprimării concentrate și pregnante a ideilor, obligatorie în condițiile micului ecran. Discuția despre romanul istoric ar fi fost desigur mai fructuoasă dacă la confruntarea reprezentanților celor trei categorii interesate — istoricul, romancierul, criticul — ar fi asistat și un observator din afară, care s-o regizeze într-un mod nepărtinitor.

Termenul «a regiza» trebuie înțeles aici într-o accepțiune cu totul diferită de cea pe care i-a dat-o M. Radnev atunci cînd, în mijlocul unui interviu cu Horia Lovinescu, l-a întrebat dacă n-ar fi de acord să-l invite și pe Lucian Giurcescu la discuție. Dramaturgul a acceptat și atunci Giurcescu a apărut dintr-o dată în obiectivul camerei: ședea într-un fotoliu în așteptarea acestei intrări în scenă. «Regizarea» a fost cu atît mai nepotrivită cu cît discuția propriu-zisă a fost realmente interesantă, ne «făcută», destul de vie, ne-a îngăduit să-i vedem pe Horia Lovinescu și pe Lucian Giurcescu gîndind în fața noastră, pentru noi.

Alegerea «arbitrului» e de cea mai mare însemnătate. El poate să compromită dezbateră printr-o grindină de întrebări fără sens, care descumpănesc pe interlocutori, îi face să-și piardă firul și să spună banalități (așa cum s-a întîmplat la expoziția de caricaturi) sau dimpotrivă să contribuie la crearea unei atmosfere destinsă și totodată să orienteze îndemînic atenția generală spre esențial. (Un exemplu îl oferă, în răspunsurile de la «ora 21», Ioan Petru.)

Dincolo de neajunsurile menționate, rămîne extraordinar de pozitiv faptul că televiziunea și-a deschis în sîrșit porțile fenomenului literar actual și purtătorilor lui. În ultimele două luni s-au perindat pe micul ecran un număr mai mare de scriitori și critici decît în cei doi ani precedenți. Mulți înainte!

de G. DIMISEANU

Laurențiu FULGA: DOAMNA STRĂINĂ

Materia din care își construise romanele și povestirile de război Laurențiu Fulga o pune încă o dată la contribuție în nuvela *Doamna străină*, pentru a realiza, de data aceasta, o pură scriere de atmosferă. În maniera simbolismului epic practicat cu ferocitate în proza noastră din ultimii ani. În nuvelă nu avem aproape de loc evenimente, ci mai ales filmul unor trăiri fragmentare și al unor reprezentări de coșmar, din notarea cărora autorul intenționează să obțină imaginea unui mediu angoasant. Protagonistii săi sînt un grup de soldați imobilizați în linia întîi a frontului, într-o noapte de Anul nou, cărora tensiunea unei lungi așteptări fără obiect le-a creat o stare de febră halucinatorie; ciudat este că toți sînt vizitați de aceeași fantasmă: o femeie înveșmîntată în roșu, apărută, nu se știe cum, în fața tranșeeilor în care stau îngrămădiți, îi cheamă spre ea cu gesturi îmbietoare, aproape lubrice, le face semne să o urmeze, dispăre o clipă și se ivește pe neașteptate în alt loc, rostind aceleași îndemnuri și tulburîndu-i pînă în adîncul ființei. Viziunea se dovedește a fi fost un act de premoniție, funest în consecințele sale, căci în zorii zilei toți cei care o văzuseră pe Doamna străină vor fi secerăți de gloanțele primei încercări cu inamicul.

Narațiunea dorește deci să înfăptuiască transcrierea unei psihoze, să descrie clipa de spasm moral declanșat de presimțirea morții în sufletele unor indivizi angoasați. Teren pentru observație psihologică, fără îndoială, pe care însă autorul se abține să o întreprindă, toată acțiunea sa concentrîndu-se în sporirea, cu fiecare episod, a elementului de tensiune și enigmă. Secvențele sînt montate în așa fel încît momentele de halucinație să producă de fiecare dată o undă de șoc, acest efect diminuîndu-se însă către final (în loc să se amplifice!) din pricina repetării prea frecvente. Străbatem un peisaj de sumbre culori și reliefuri, apăsător, pîndiți din toate părțile de spectre rău prevestitoare, un cerc infernal care nu lasă speranța vreunei evadări. În absența unei problematice de conștiință, proza aceasta cultivă cu ostentație un decorativism al sumbrului, cîteodată de efecte puternice dar nu peste tot convingător fiindcă lasă prea lesne să se vadă efortul tehnic, regia. Se simte că un filon de inspirație, care altă dată alimentase generos literatura acestui scriitor, este astăzi, în ceea ce-l privește, mai puțin bogat în resurse. Îndelungata experiență scriitoricească își spune totuși cuvîntul și aici, nuvela fiind scrisă cu o mină fermă, exersată în materie stilistică și abilă în organizarea materialului epic.

UF, CĂLDURILE!...

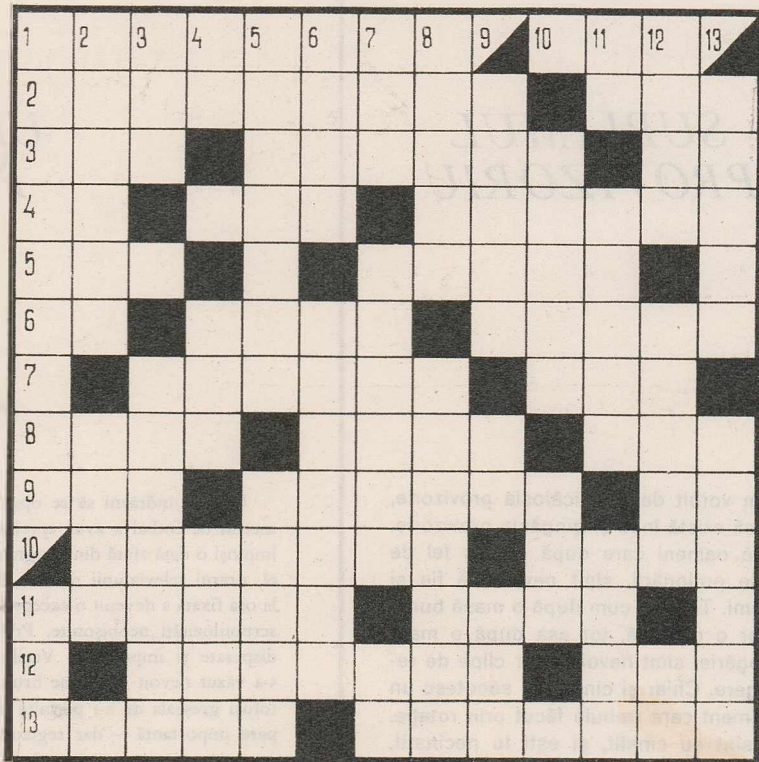
ORIZONTAL: 1) Căldură mare — Arșițe! 2) I s-au aprins călciele (fem.). — O ia razna cînd se infierbîntă. 3) Someșul Cald, de exemplu — Are călduri (fem.) — 2 și 3 iulie! 4) Pe spatele ariciului (sing.) — A fi la curent continuu — Locuri de odihnă pentru elevi și studenți pe timpul zilelor de vară (sing.). 5) Constituie o sursă de încălzire — Echipă de fotbal susținută cu multă căldură de către constănțeni. 6) Stau într-o vilă — Prăjiți — Verbul fierbinte al vulcanului. 7) Te lecuia de fierbințeli (od.) — Din nou. 8) Sirmuliță bună conducătoare de căldură și electricitate — Port în Ionia (ant.) — Cerneală tipografică. 9) Constelație în emisfera australă — Așa cum este un duș pe o zi călduroasă — În centrul Sinaiei. 10) Adeziuni — Ține cald semănăturilor pe timp de iarnă. 11) Activitate agricolă în aceste zile de vară — A face ca un corp să treacă, prin încălzire, din stare solidă în stare lichidă. 12) Cioturos — Îi trebuie umezeală și căldură pentru a da o recoltă bogată. 13) Afluent al Siretului — Scot pîinea caldă.

VERTICAL: 1) Autorul schiței «Căl-

dură mare» — Se servește cu bere. 2) Călduros (fig.) — Zburător mitologic, care s-a prăbușit după ce s-a apropiat prea mult de soare. 3) Nemaivăzut — Vara este în vacanță. 4) Cuier! — Se evaporă la căldură — Oraș în Tracia. 5) Discuții aprinse — Autorul romanului «Moromeții», a cărui acțiune se-ntinde de-a lungul unei veri. 6) Personaj legendar — Autorul poeziilor «Plajă» și «Ploaie în secetă». 7) E căutat în zilele călduroase — Bate fierul pînă-i cald — Curbe. 8) A pune paie peste foc — Ferește alimentele de căldură. 9) Astfel — Subsemnatul — Comună în Japonia. 10) Se formează prin încălzirea apei — Pachet de hirtie. 11) Rece! — Crește la căldură — Sentiment cald. 12) Îl «încinge» pe toreador și invers... — Fructe din care se face o băutură care «încălzește» (sing.) — Miez de vară! 13) Refugiu pe timpul căldurilor de vară (pl.) — Se află în plină campanie agricolă de vară.

Adam STOICA

Dictionar: ERAE, ECU, EION, UZAI, OSU.

PERLAN ALB

PERLAN
ALBASTRU

FAR

TRIAL

SĂPUN ACE
«GOSPODIN»

EXCEPȚIONALE SÎNT PRODUSELE UZINEI «AZUR»

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● La Roma, un grup de tineri a încercat într-o noapte să fure «Lupoica» de pe Capitoliu. Fiind surprinși de poliție și arestați în momentul când desprindeau statua de pe soclu, ei au declarat că voiau să facă o farsă autorităților municipale, mutind «Lupoica» într-un cartier mai împădurit.

● Poliția japoneză a trebuit să interzică o paradă a modei costumelor de plajă care se desfășoară pe o estradă în aer liber, deoarece atrăgând privirile automobilelor, mașinile au produs, în câteva minute, numeroase accidente de circulație.

● Ziaristul american Beryl Bruce Luttram din Texas a bătut un nou record făcând ocolul pământului, fără să schimbe avionul, în 63 de ore. El a călătorit la bordul unui avion «Boeing» aparținând societății «Japon Airline». Vechiul record era de 80 de ore.

● Continuă să trăiască și să se dezvolte normal, într-o localitate de lângă Belgrad, copilul Osman Rano, care prezintă un fenomen unic în lume, s-a născut cu două inimi, una în partea stângă și cealaltă în partea dreaptă a toracelui, ambele funcționând în același ritm.

● Oglizile nu se vor mai sparge și vor putea fi făcute sul ca o bucată de stofă. Aceasta datorită unei invenții franceze care a înlocuit sticla cu un film plastic special preparat ce reflectă imaginea foarte clar având în plus avantajul de a nu se aburi și de a fi ușor de transportat dintr-un loc în altul.

● Fred Willey din San Francisco a făcut prinsoare pe 1 000 de dolari că va înghiți o viperă vie. Și, într-adevăr, a reușit s-o facă. Numai că la câteva secunde după îngurgitare, vipera a început să se zvircolească și să-l ciupească de stomac, întru trăsnițului parior a trebuit să fie transportat urgent la spital și operat. Părintii l-au câștigat, dar cel care l-a încasat a fost medicul care i-a salvat viața.

● O statistică recent realizată în principalele țări ale lumii demonstrează că tinerii între 18 și 25 de ani provoacă cele mai numeroase accidente de circulație cu automobilul. Dintre aceștia, cei mai periculoși sînt celibatarii iar cele mai puțin periculoase sînt fetele.

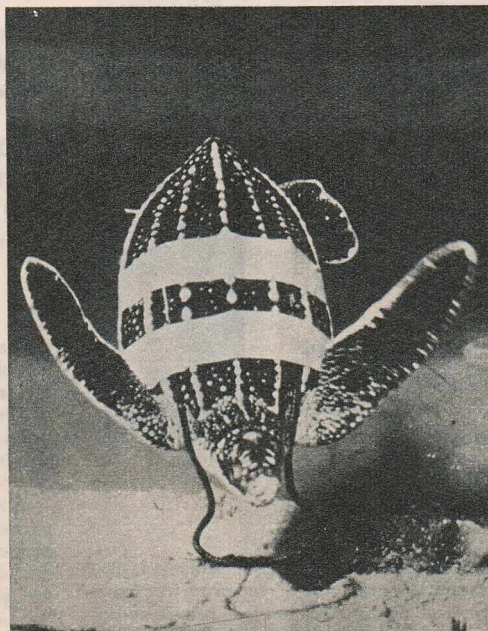

FRUMOS ȘI ÎNFRICOȘĂTOR

Senzațională imagine prinsă de un foto-reporter norocos. Trăsnetul pare să fi frînt în două, podul Tampa din Florida; de fapt, descărcarea electrică, de o considerabilă forță, a avut loc nu pe pod, ci în apropierea lui și nu a produs nici o pagubă.

DACĂ NU SE ORIENTEAZĂ...

Straniu e, specie rară e, asemănător cu o broască țestoasă e... Numai inteligent nu e acest pește, adăpostit într-un acvariu («Sequarium») din Miami-Florida. Izbindu-se mereu cu capul de pereții acvariumului, s-a pricopsit cu niște cucuie zdravene pînă cînd îngrijitorilor lui le-a venit ideea să-l îmbrace într-un costum anțioșoc.

RECORD PRECOCE

Ulrike și Ingrid Westenrieder sînt două gemene în vîrstă de numai trei ani, care au reușit să stabilească un record de natație foarte meritoriu pentru vîrsta lor: să înoate fără încetare timp de 45 de minute.

PUPITRUL ȘCOLAR

BACĂU

util
ieftin
dimensiuni
convenabile

Pentru copiii dumneavoastră, «Pupitrul școlar», un produs deosebit care oferă confortul atât de necesar în timpul studiului. Având dimensiuni convenabile, «Pupitrul școlar» se poate ușor integra în aranjamentul general al apartamentului dv.

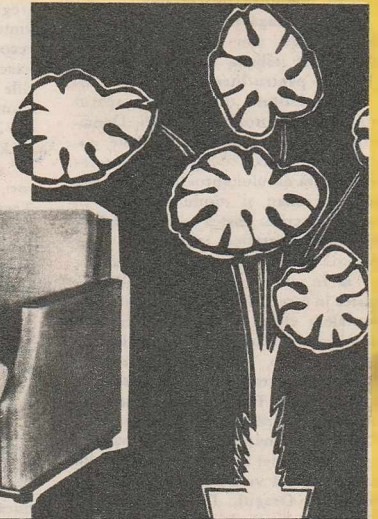
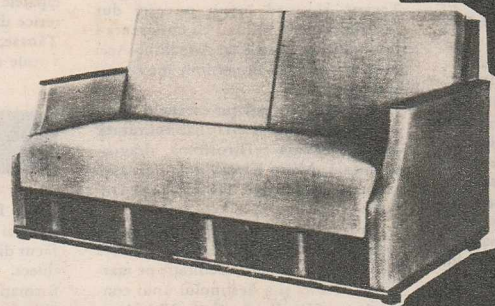
Preț de vânzare:

418 lei — furniruit cu fag

446 lei — furniruit cu nuc.

Rezistentă și comodă, canapeaua extensibilă SANDA este mult solicitată de cumpărători pentru avantajele pe care le oferă. Având dimensiuni convenabile pentru orice apartament, canapeaua extensibilă SANDA se poate transforma după dorință într-un pat de două persoane. Sistem de extensie simplu și ușor de manevrat. Prețuri de vânzare: lei 2 341, 2 535, 2 729, în funcție de calitatea stofelor folosite.

canapeaua
extensibilă

SANDA

rezistentă
comodă

elegantă

modernă

preț convenabil

SUFRAGERIA

ASTOR

Realizată din materiale de cea mai bună calitate, furniruită cu mahon și având un fileu decorativ din lamelin, SUFRAGERIA ASTOR conferă apartamentului dv. o notă de bun-gust, eleganță și confort.

Preț de vânzare: vitrina — lei 1 818, bufetul — lei 1 214, masă cu placă extensibilă — lei 680, măsuță joasă — lei 153, scaun tapițat — lei 183.